

EEN BLAUWDRIJK VOOR DUURZAAM LEVEN

OVERZICHT
VAN ACTIVITEITEN
2023

Europese
Investeringsbank | Groep

EEN BLAUWDRIJK VOOR DUURZAAM LEVEN

2023
OVERZICHT
VAN ACTIVITEITEN

Europese
Investeringsbank | Groep

Europese Investeringsbank Groep – Overzicht van Activiteiten 2023
Een blauwdruk voor duurzaam leven

© Europese Investeringsbank, 2024.
98 -100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxemburg

Alle rechten voorbehouden.

Vragen over rechten en licenties kunnen worden gericht aan publications@eib.org.

Ga voor meer informatie over de activiteiten van de EIB naar onze website www.eib.org.
U kunt ook contact opnemen met info@eib.org. Via www.eib.org/sign-up kunt u zich inschrijven voor onze digitale nieuwsbrief.

Publicatie van de Europese Investeringsbank.
Gedrukt op FSC®-papier.

INHOUDSOPGAVE

- 4**   **WOORD VOORAF**
- 6**   **HOOGTEPUNTEN VAN 2023** Cijfers over kredietverlening en de impact ervan
- 8**   **DE EIB IN UW LAND** Kredietverlening per land
- 10**   **DE EIB IN DE WERELD** Kredietverlening buiten de Europese Unie
- 12**   **ONTWERPEN VOOR TRANSFORMATIEVE TECHNOLOGIEËN**
  - 14   Duitsland: Wanneer administratie over leven en dood gaat
  - 15   Spanje: Van sciencefiction tot werkelijkheid
  - 16   Nederland: Een steeds grotere kringloop
  - 17   Het European Tech Champions Initiative: Durfkapitaal voor schaalvergroting
  - 18   Italië en Ierland: Innovaties waarvan je gehoord moet hebben
  - 19   Polen: Realtime diagnose bij borstkankeronderzoek
  - 20   Spanje: Aangedreven door de zon
  - 21   Italië: Mooi, goed en snel
  - 22   Nederland: Afstel van executie voor eendagskuikens
- 24**   **ONTWERPEN VOOR EEN GROEN EUROPA**
  - 26   Polen: Groen en humaan
  - 27   Nederland: Een duurzaam ziekenhuis
  - 28   België: Betonblokken die koolstof eten
  - 29   Griekenland: Samenwerken met de natuur, niet ertegen
  - 30   Spanje: Een vers idee
  - 32   Tsjechië, Slowakije, Hongarije en Roemenië: Gigawatts op het dak
  - 33   Spanje: Nieuwe energie voor Europa
- 36**   **ONTWERPEN VOOR EEN MOTOR VAN GELIJKHEID**
  - 38   Italië: Onderwijs stimuleren en energie besparen
  - 39   Spanje: Scholen voor de buitenwijken
  - 40   Duitsland en Italië: Nieuwe treinen, nieuwe lijnen, nieuwe technologie
  - 42   Frankrijk: Opladen
  - 43   Nederland: Laat het maar aan de robots over
  - 44   Bulgarije en Portugal: Alle hens aan dek
  - 46   Litouwen: De snelwegen van de natuur
  - 47   Spanje: Ongewenst gedrag aanpakken
- 48**   **ONTWERPEN VOOR EEN WERELDKAART DIE GROEN EN RECHTVAARDIG IS**
  - 50   Inzoomen op Kenia: Een groen model in Afrika
  - 54   Oekraïne: We zullen hen nooit in de steek laten
  - 56   Inzoomen op Egypte: Kleine bedrijven aan de grote rivier
  - 60   Servië: De groene X-factor
  - 62   Marokko: Na de aardbeving
- 64**   **HOOGTEPUNTEN INLEENACTIVITEIT: WAAR HET GELD VANDAAN KOMT**
  - 65   De blockchain vergroenen
- 66**   **HET ACTIVITEITENPLAN VAN DE EIB-GROEP – HOOGTEPUNTEN 2024-2026**
  - 67   Bestuur van de organisatie

WOORD VOORAF

VAN DE PRESIDENT

Een blauwdruk bevat schetsen, cijfers en achtergrondinformatie. In ons Overzicht van activiteiten voor dit jaar, *Een blauwdruk voor duurzaam leven*, **schetsen** we levendige beelden van de mensen die direct profiteren van de projecten waar de Europese Investeringsbank bij betrokken is. We tonen de **cijfers** die de enorme omvang van onze investeringen en het belang van onze leningen voor al deze mensen concreet maken. En we geven **achtergrondinformatie** over het EU-beleid en de deskundigheid die voor ons leidend zijn bij al onze investeringen.

Deze blauwdruk voor Europa van de Europese Investeringsbank berust op een visie van een toekomst die innovatief, groen en gelijkwaardig is – en een toekomst die niet ophoudt bij de grenzen van de Europese Unie. Met dit verslag krijgt u een indruk van de technische ontwikkelingen op het gebied van kunstmatige intelligentie, gezondheidszorg en biotechnologie die als uitgangspunt gelden voor onze investeringen in revolutionaire nieuwe technologieën. We laten zien hoe we ons inzetten om een groene economie op te bouwen en steun te bieden aan de nieuwe ideeën voor de schone technologie die zo hard nodig zijn als we klimaatverandering wereldwijd binnen de perken willen houden. Het verslag illustreert hoe belangrijk het is om te investeren in de infrastructuur die ons van de ene plaats naar de andere brengt, waar onze kinderen onderwijs krijgen en waar niemand wordt geconfronteerd met ongewenst gedrag. Het toont de impact van ons werk buiten de Europese Unie via diepgaande verhalen over onze projecten in partnerlanden in Afrika en elders. En het schetst een beeld van de resultaten van 12 jaar leiderschap van Werner Hoyer, wiens tweede termijn als president eind 2023 afliep. Ik ben er trots op zijn opvolger te zijn.

Aan de hand van deze blauwdruk **geven we nu al vorm aan de toekomst van Europa.** Dat ziet u terug in de gegevens over onze krediet- en inleenactiviteiten. Met de hoogtepunten van het Activiteitenplan van de EIB-Groep voor de periode 2024-2026 geven we u een blik vooruit op de enorme inzet die we voor de komende jaren op ons programma hebben staan. Hieruit blijkt onze ambitie: deze toekomst vormgeven op een wijze die ten goede komt aan iedereen in Europa, onze burens en onze partners overal ter wereld.

Dit Overzicht van activiteiten laat zien dat de Europese Investeringsbank nu belangrijker is voor Europa en de wereld dan ooit tevoren. Ik ben ontzettend blij dat ik als president deel ga uitmaken van dit geweldige project en ben enthousiast over de vooruitzichten voor de komende jaren.

Nadia Calviño

WOORD VOORAF VAN DE PRESIDENT

HOOGTEPUNTEN VAN 2023

DE EIB-GROEP IN 2023

BINNEN DE EU	€ 78,3 mld.
BUITEN DE EU	€ 9,5 mld.
TOTAAL	€ 87,8 mld.

DE EUROPESE INVESTERINGSBANK IN 2023

BINNEN DE EU	€ 66,5 mld.
BUITEN DE EU	€ 8,6 mld.
TOTAAL	€ 75,1 mld.

HET EUROPEES INVESTERINGSFONDS IN 2023

BINNEN DE EU	€ 14,0 mld.
BUITEN DE EU	€ 0,9 mld.
TOTAAL	€ 14,9 mld.

Het Europees Investeringsfonds (EIF), onderdeel van de EIB-Groep, is gespecialiseerd in risicofinanciering ter ondersteuning van micro-, kleine en middelgrote ondernemingen. Het EIF stimuleert groei en innovatie in heel Europa en biedt financiering en deskundigheid voor gedegen, duurzame investerings- en garantieactiviteiten. Aandeelhouders van het EIF zijn de EIB, de Europese Commissie, publieke en private banken en financiële instellingen.

DE IMPACT VAN DE EIB

6,7 miljoen
MWh

Jaarlijkse
energiebesparing

11,6 miljoen

Nieuwe 5G-abonnees

1,2 miljoen

Studenten aan
onderwijsinstellingen die
profiteren van financiering

21 700
MWh

Stroomopwekkingscapaciteit uit
hernieuwbare energiebronnen

46 600
GWh

Electriciteit geproduceerd
uit hernieuwbare
energiebronnen

13,8 miljoen

Huishoudens die van
stroom
kunnen worden voorzien

42 988 km

Aangelegde/
gemoderniseerde
stroomkabels

13 miljoen

Geïnstalleerde slimme
energiemeters

130,6
miljoen

Mensen die profiteren van
verbeterde gezondheidszorg,
inclusief vaccinaties

17,3 miljoen

Mensen die profiteren van
verbeterde stedelijke en
gemeentelijke infrastructuur

254 miljoen

Extra ritten met het
openbaar vervoer

Meer dan
13 000

Tankstations voor alternatieve
brandstoffen

2,6 miljoen

Mensen met nieuwe
afvalinzamelingssystemen

1,9 miljoen

Mensen met betere
sanitaire voorzieningen

4,9 miljoen

Mensen met
veiligere drinkwater

1,5 miljoen

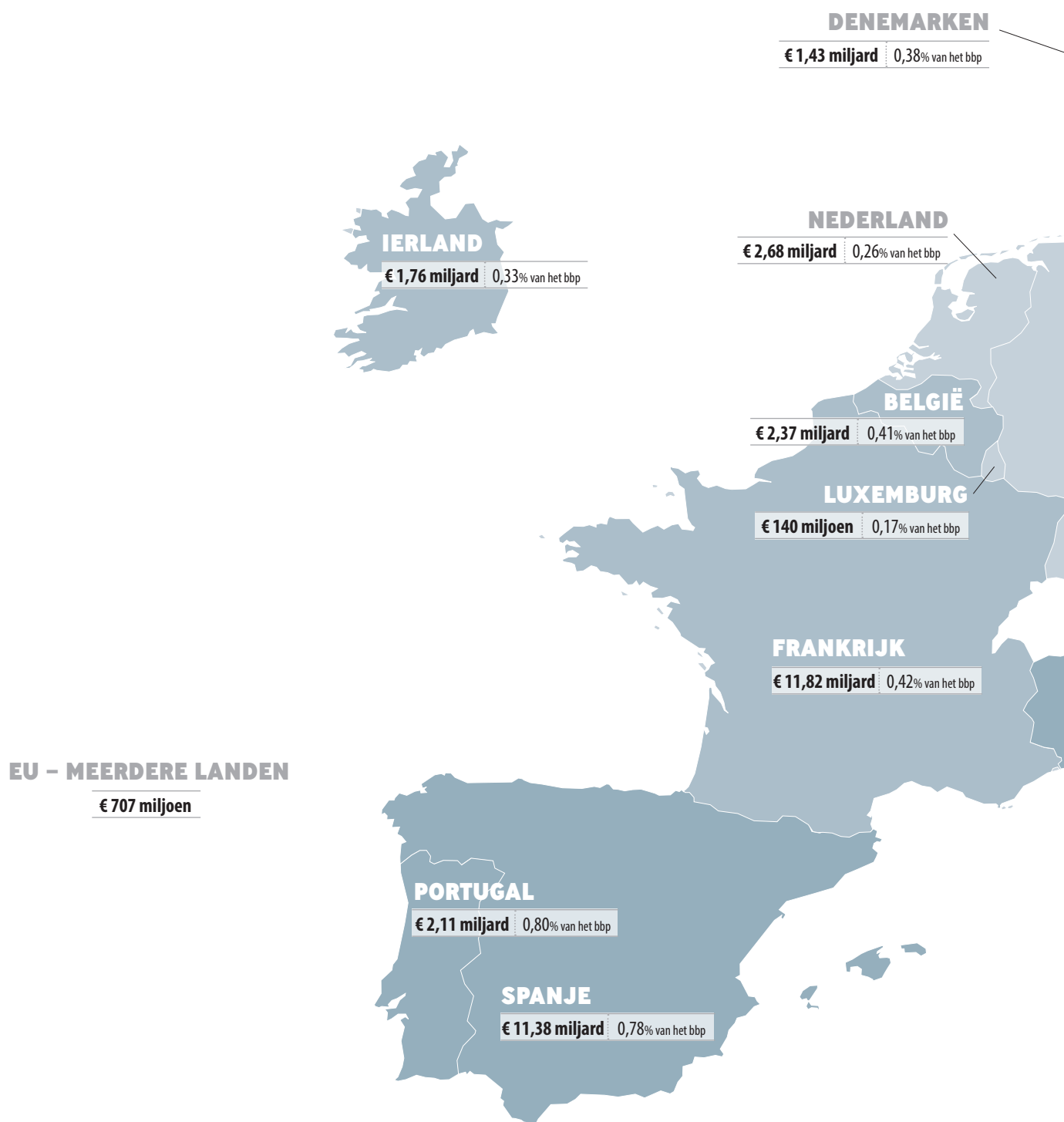
Mensen die minder
overstromingsrisico lopen

12 miljoen

Mensen die minder
te kampen hebben
met droogte

De cijfers geven de verwachte resultaten weer van nieuwe projecten die in 2023 voor het eerst zijn gefinancierd; ze zijn gebaseerd op de in dit stadium beschikbare gegevens. Alle cijfers zijn voorlopig en er is geen accountantscontrole op toegepast.

DE EIB IN UW LAND

Hoe donkerder de kleur, hoe hoger het bedrag aan investeringen in verhouding tot het bbp.

DE EIB IN DE WERELD

**TOTAAL
BUITEN DE EU
€ 9,5 miljard**

**AZIË
€ 1,36 miljard**

De Europese Investeringsbank geeft geen oordeel over de juridische status van de op deze kaart getoonde gebieden, grenzen, kleuren, benamingen of informatie, noch onderschrijft zij deze of neemt zij deze over.

Naar aanleiding van de in november 2011 ingevoerde EU-sancties tegen Syrië heeft de EIB alle krediet- en adviesactiviteiten in het land opgeschort. De EIB maakt echter deel uit van de kerngroep van donoren voor Syrië die de situatie onder gezamenlijke leiding van de EU en de VN monitort.

ONTWERPEN

VOOR TRANSFORMATIEVE TECHNOLOGIEËN

“ Geopolitieke spanningen waren in 2023 van grote invloed op het Europese ecosysteem voor innovatie – ook op de financiering ervan. De EIB ging door met het verstrekken van essentiële steun aan jonge en zeer innovatieve ondernemingen overal in Europa, in strategische sectoren zoals levenswetenschappen, ruimte, klimaat, kunstmatige intelligentie en kwantumcomputing. De EIB is inmiddels een duidelijke leider in dit zeer belangrijke marktsegment. Dankzij onze rechtstreekse steun konden veel innovatieve mkb-bedrijven in Europa blijven, werden banen gecreëerd en werd know-how, veelal afkomstig van excellente Europese universiteiten en onderzoekscentra, beschermd. Investeerders kijken steeds vaker naar de Bank als mogelijke hoofdinvesteerder. Dit is precies de katalyserende rol die we nastreven in een segment waar sprake is van een groot tekort in de markt. ”

Yu Zhang, hoofd Industrie 4.0 en levenswetenschappen, EIB

“ Onze financiering is van grote invloed op de levens van EU-burgers. Investerings in onderzoek, innovatie en ontwikkeling zijn essentieel voor iedere economische sector. De EIB speelt een cruciale rol bij het in gang zetten van innovatieve en duurzame projecten die economische groei stimuleren en zo de levens verbeteren van mensen in de gemeenschappen waar ze worden uitgevoerd. We zijn trots op deze transacties. ”

Gilles Badot, directeur Adriatische Zee en Iberië, EIB

“ Dit jaar verleenden onze adviesdiensten belangrijke steun bij de voorbereiding van financieringsaanvragen door afzonderlijke ondernemingen en projecten, en bij de ontwikkeling van een sterk ecosysteem in belangrijke hightech-sectoren. Wij brengen projectopdrachtgevers, investeerders en de Europese Commissie bij elkaar. Het gaat hierbij om sectoren die uiteenlopen van ruimtevaart tot cyberveiligheid, en van waterstof tot defensie. ”

Juan Magaña-Campos, hoofd adviesdiensten corporate finance, EIB

Innovatoren onderzoeken de processen die anderen voor lief nemen. Ze stellen deze ter discussie en ontwikkelen een beter traject. Een traject dat zoveel beter is, dat anderen zich afvragen hoe ze dit hebben kunnen missen. De Europese Investeringsbank is naar deze innovatoren op zoek en biedt hen middelen om te creëren en onze manier van leven te transformeren. Van onze ziekenhuizen tot onze ontbijttafels: dankzij deze innovatoren worden onze levens beter.

WANNEER ADMINISTRATIE OVER LEVEN EN DOOD GAAT

Een Duitse startup in de gezondheidszorg gebruikt kunstmatige intelligentie om minder tijd kwijt te zijn aan medische administratie en de patiëntenzorg te verbeteren

Ruim tien jaar geleden begon Wieland Sommer als jonge, enthousiaste radioloog aan een baan in een van de grootste ziekenhuizen van Europa: LMU Klinikum in München. Al snel realiseerde hij zich dat hij het grootste deel van zijn tijd met papierwerk bezig was – tijd die niet naar zijn patiënten ging. “Ik kon mijn tijd veel nuttiger besteden”, vertelt hij. Toen kreeg hij het idee om digitale technologie in te zetten om de verslaglegging te standaardiseren en de aan documentatie bestede tijd te minimaliseren.

Het is een idee dat een grote impact kan hebben. De gemiddelde arts besteedt meer dan een derde van de werktijd aan administratie. En Europa heeft vergeleken met de rest van de wereld weliswaar meer artsen per inwoner dan gemiddeld, bijna 40% van hen gaat al bijna met pensioen. Europa heeft een dreigend tekort aan artsen en daarom moeten zij ieder uur optimaal gebruiken.

Er is in het bijzonder vraag naar radiologen zoals Sommer. Vanwege de vergrijzing is steeds meer beeldvormende diagnostiek nodig, maar meer dan 80% van de zorginstellingen meldt juist tekorten bij radiologie. En door verouderde documentatiemethoden zijn radiologen veel tijd kwijt aan verslaglegging. “We starten doorgaans met een leeg document”, legt Sommer uit, “dan bekijken we de beelden en schrijven we onze analyse.” Iedere arts heeft een eigen stijl en weinig is gestandaardiseerd.

In 2014 richtte Sommer zijn startup Smart Radiology op. Samen met software ontwikkelaars ontwierp hij modellen die regelmatig geactualiseerd konden worden, zodat de medici altijd toegang hebben tot de meest relevante informatie.

Digitalisering van de gezondheidszorg

Na tien jaar is de onderneming ook buiten de radiologie actief en werkt zij onder de nieuwe naam Smart Reporting. Er werken inmiddels meer dan 80 mensen, onder wie een aanzienlijk aantal medici, en de software heeft ruim 15 000 gebruikers in meer dan 90 landen. **De Europese Investeringsbank steunt de uitbreiding van Smart Reporting met een risicokrediet van € 15 miljoen, met een garantie vanuit het InvestEU-programma.** Dit programma helpt innovatieve Europese ondernemingen bij het aantrekken van investeringen en draagt bij aan de duurzaamheidsagenda van de Europese Unie. “De efficiency in de gezondheidszorg is verre van optimaal en we zien deze software niet alleen als een geweldige oplossing voor dat probleem, maar ook als een stap voorwaarts naar de zo broodnodige digitalisering in deze sector”, aldus Gergely Krajcsi, de EIB-kredietmedewerker die betrokken is bij dit project.

Volgens de onderneming kan haar software tot wel 90% besparen op de tijd die artsen aan documentatie besteden, en daarnaast 30% op de tijd die artsen besteden aan het interpreteren van verslagen die niet standaard zijn. Uiteindelijk gaat het letterlijk om een zaak van leven of dood. Uit onderzoek is gebleken dat het invoeren van gestandaardiseerde verslaglegging ertoe heeft geleid dat het sterftecijfer onder patiënten met 4,3% is gedaald. Cristina Niculescu, specialist levenswetenschappen bij de Europese Investeringsbank voegt daaraan toe: “Een extra reden om deze onderneming te financieren, is dat zij de gezondheidszorg mogelijk kan verbeteren met een datagestuurde benadering die diagnoses eenvoudiger en nauwkeuriger maakt.”

VAN SCIENCEFICTION TOT WERKELIJKHEID

Nieuw grafeen hersenimplantaat om neurologische aandoeningen te behandelen

Het idee om computerchips te implanteren in het menselijk brein kennen we al lang uit sciencefiction verhalen. De Internet Movie Database laat zien dat er ten minste 55 films en televisieprogramma's zijn waarin hersenimplantaten voorkomen. Maar binnenkort zijn chip-implantaten in de hersenen geen sciencefiction meer. Ze zullen daadwerkelijk worden toegepast en, misschien nog binnen dit decennium, revolutionaire oplossingen bieden voor een groeiende medische behoefte. De Spaanse startup INBRAIN start mensproeven met een implanteerbare hersenchip van grafeen – een sterk geleidend en revolutionair materiaal dat 200 maal sterker is dan staal en de dikte heeft van één atoom. “Het grote voordeel van grafeen is dat we een chip kunnen maken die minimaal invasief en zeer biocompatibel is, en een ongelooflijke gevoeligheid en neurale signaalresolutie heeft met een laag energieverbruik”, aldus Carolina Aguilar, hoofddirecteur bij INBRAIN.

Grafeen bestaat uit een enkele laag koolstofatomen in een honingraatstructuur. Het is een tweedimensionaal materiaal met buitengewone mechanische, elektrische en thermische eigenschappen, dat een miljoen maal dunner is dan een mensenhaar. Grafeen is optisch transparant maar dicht genoeg om geen gassen door te laten en het is uitzonderlijk sterk. Daardoor biedt het geweldige mogelijkheden op een aantal terreinen, zoals elektronica, energieopslag en biogeneesmiddelen.

De chips van INBRAIN bevatten een huidachtige neurale interfaceprocessor van grafeen en een draadloze oplaadbare neurale processor. Met behulp van deze twee processors en geavanceerde machine-learningsoftware kunnen neurale signalen in de hersenen in kaart worden gebracht, ontcijferd en gereguleerd. De chip kan afwijkende elektrische signalen in het brein vaststellen, die in het geval van de ziekte van Parkinson onbeheersbaar trillen, stijfheid en houdingsinstabiliteit veroorzaken. Vervolgens zendt de chip elektrische pulsen uit om deze afwijkende signalen te reguleren en tegelijkertijd de symptomen te beheersen. In de toekomst zal het systeem ook gedachten naar spraak kunnen vertalen bij patiënten die lijden aan afasie na een beroerte of andere verlammende aandoeningen. “De mogelijkheden zijn enorm”, vertelt Valeria Iansante, specialist levenswetenschappen bij de Europese Investeringsbank. De Bank **verleende in 2023 een risicokrediet van € 20 miljoen aan INBRAIN**, om mogelijk toekomstige kasbehoeften op te vangen bovenop de succesvolle werving van durfkapitaal door de onderneming. “De potentiële gevolgen van deze technologie voor de behandeling van neurologische aandoeningen als Parkinson – en mogelijk ook epilepsie of zelfs depressies – is zo geweldig dat we menen dat zij deze financiering nu moeten krijgen.”

De Europese Investeringsbank is niet de enige die de mogelijkheden van de technologie van INBRAIN ziet. Het oudste farmaceutische bedrijf van Europa, Merck, ging in 2021 een samenwerking aan met INBRAIN voor bio-elektronische behandelingen van de nervus vagus bij chronische aandoeningen, zoals ontstekingsziekten.

Het in Barcelona gevestigde INBRAIN is een Europees succesverhaal voor door de overheid gefinancierd onderzoek en de hightech-wereld in Barcelona. De onderneming is voortgekomen uit het Catalaanse Instituut voor Nanoscience en Nanotechnologie in Barcelona, dankzij een onderzoeksprogramma dat door de Graphene Flagship van de Europese Unie werd gefinancierd. De Graphene Flagship is een tienjarige onderzoeksprogramma met een budget van € 1 miljard dat in 2013 in het leven werd geroepen om grafeenonderzoek in heel de EU te bevorderen en coördineren.

EEN STEEDS GROTERE KRINGLOOP

Plastic dat met fossiele brandstoffen wordt gemaakt, levert een belangrijke bijdrage aan klimaatverandering en plastic afval is een groot milieuprobleem. Infinity Recycling heeft de ‘plastic’ handschoen opgepakt.

Jeroen Kelder hield zich het grootste deel van zijn loopbaan bezig met corporate finance en beleggen, waarbij hij het midden- en kleinbedrijf steunde en investeerde in belangrijke economische sectoren zoals gezondheidszorg en hernieuwbare energie. Door de groeiende aandacht voor circulariteit realiseerde hij zich dat veel van de dingen die hij had geleerd, kunnen worden toegepast op de grondstoffentransitie, en met name op plastic. “Slechts een klein percentage plastic wordt in Europa gerecycled”, vertelt Kelder. “Op dit moment ontbreekt het ons aan oplossingen om producten en materiaal aan het eind van de levensduur adequaat te recyclen, waardoor een groot deel ervan wordt verbrand of gestort. Dit is echt zonde, want plastic is verantwoordelijk voor 7-9% van de mondiale CO₂-uitstoot. Het moet niet zo moeilijk zijn om dit percentage te verlagen.”

“De technologie voor geavanceerde recycling bestaat al jaren, maar werd alleen op kleine schaal toegepast, dus te duur en inefficiënt. En gezien het disruptieve karakter van de transitie van een gecentraliseerde, lineaire economie naar een gedistribueerde, circulaire economie, is het niet waarschijnlijk dat de bestaande industrie verandering zal omarmen”, aldus Kelder. “Wat de sector nodig heeft is onafhankelijk risicokapitaal en praktische steun.”

Daarom benaderde Kelder in 2019 het Europees Investeringsfonds om de uitgangspunten van zijn beleggingsonderneming, Infinity Recycling, te toetsen. In 2023 **investeerde het EIF € 50 miljoen in het Circular Plastics Fund van Infinity Recycling**, een van zijn grootste investeringen in een nieuw fonds. Het resultaat: het fonds ligt goed op schema om de beoogde omvang van € 150 miljoen te halen.

Plastic heeft een enorme klimaatvoetafdruk en vormt een serieuze bedreiging voor ecosystemen en habitats: het is goed voor 80% van alle verontreiniging van de zee. Ondanks de negatieve gevolgen van plastic afval zal het gebruik van plastic tegen 2060 naar verwachting zijn verdriedubbeld. Het Circular Plastics Fund, een van de eerste Europese fondsen met een focus op het recyclen van plastic, experimenteert met geavanceerde recyclingtechnologieën die dit probleem kunnen aanpakken. Met behulp van deze technologieën kan plastic afval in zijn oorspronkelijke staat worden teruggebracht zodat het opnieuw als grondstof kan worden gebruikt en daarmee de industriële kringloop rond maakt.

“De grote bijdrage van het Europees Investeringsfonds aan dit fonds zal naar verwachting een sterk signaaleffect hebben. Het sluit ook aan op onze doelstelling om een gespecialiseerd Europees ecosysteem voor investeerders te ontwikkelen op belangrijke beleidsterreinen die nu onvoldoende worden bediend, zoals klimaat en milieu”, aldus João Ramos, investeringsmanager bij het team kapitaalinvesteringen en -garanties bij het Europees Investeringsfonds.

Het Europees Investeringsfonds heeft zijn investeringsactiviteiten in klimaat- en milieupactfondsen verder uitgebreid en verwacht in 2023 bijna € 1 miljard aan toezeggingen te doen in meer dan 25 durfkapitaal- en aandelenfondsen, meer dan tweemaal zoveel als in 2022. Met deze investeringen probeert het Europees Investeringsfonds hardnekkige financieringstekorten in belangrijke en onvoldoende bediende markten aan te pakken door nieuwe fondsen te steunen in de sectoren energie, agrofood, en de circulaire en blauwe economie. Het nijpende gebrek aan kapitaal voor groei in latere stadia en de opschaling van klimaat- en milieutechnologieën blijft een punt van aandacht, en het Europees Investeringsfonds heeft daarom een aantal nieuwe fondsen gesteund die op dit essentiële marktsegment actief zijn.

DURFKAPITAAL VOOR SCHAALVERGROTING

Het European Tech Champions Initiative gaat de opschaling van Europese technologiebedrijven financieren – en de Europese markt voor durfkapitaal ontwikkelen

Voor veelbelovende Europese startups is het vaak moeilijk voldoende kapitaal bijeen te brengen om uit te breiden en uit te groeien tot een volwassen bedrijf.

Bij een kwart van de Europese durfkapitaaltransacties is ten minste één investeerder uit de Verenigde Staten betrokken. Startups zien zich gedwongen om ofwel naar het buitenland te vertrekken, naar de sterke kapitaalmarkten in de Verenigde Staten en Azië, of zichzelf te verkopen aan grotere concurrenten met diepere zakken. In de Verenigde Staten ligt het aantal durfkapitaalfondsen dat € 200 miljoen tot € 500 miljoen kan investeren driemaal hoger dan in Europa. En het aantal fondsen dat van € 500 miljoen tot boven de € 1 miljard kan investeren ligt er zelfs zes- tot achtmaal hoger. Als gevolg daarvan kunnen startups in de Verenigde Staten doorgaans vijfmaal zoveel geld ophalen als in Europa.

Om deze investeringskloof te dichten, heeft de Europese Investeringsbank Groep een investeringsplatform gebouwd om durfkapitaal in Europa een boost te geven: het European Tech Champions Initiative.

Dit platform heeft in totaal € 3,75 miljard aan initiële toezeggingen binnengehaald van Duitsland, Frankrijk, Italië, Spanje, België en de Europese Investeringsbank Groep. Het wordt beheerd door het Europees Investeringsfonds – de dochter van de EU-bank die kapitaalfinancieringen biedt en zich op kleinere bedrijven richt.

Het initiatief zal bijdragen aan het ontstaan en de groei van Europese doorgroeikapitaalfondsen, zodat deze het broodnodige kapitaal naar veelbelovende Europese innovatieve bedrijven kunnen kanaliseren.

Het European Tech Champions Initiative zal naar verwachting 10-15 investeringen doen in grote durfkapitaalfondsen met een vermogen van ongeveer € 1 miljard. Het doel is meer dan € 10 miljard aan investeringen aan te trekken voor innovatieve ondernemingen in hun groeifase.

Het initiatief zal zich ook richten op het creëren van een nieuwe beleggingscategorie om institutionele beleggers aan te trekken en een duurzame financieringsstroom voor Europese scale-ups in gang te zetten.

Verwacht wordt dat het fonds in de toekomst verder zal groeien met nieuwe toezeggingen.

“Innovatieve bedrijven moeten het kapitaal dat zij nodig hebben hier in Europa kunnen vinden”, stelt Marjut Falkstedt, algemeen directeur van het Europees Investeringsfonds.

INNOVATIES WAARVAN JE GEHOORD MOET HEBBEN

Het Italiaanse Amplifon, een bedrijf op het gebied van hoorzorg, investeert en digitaliseert om de groeiende groep mensen met hoorproblemen te bedienen, terwijl het Ierse Neuromod een behandeling voor tinnitus ontwikkelt

Marco Giachetti was nog geen 40 toe zijn gehoor begon af te nemen. “Als ik met familie of vrienden was, gebeurde het steeds vaker dat ik mezelf afzonderde omdat ik het lastig vond om aan gesprekken deel te nemen”, vertelt de inmiddels 67-jarige Giachetti. “Ik kon moeilijk omgaan met lawaaiëring omgevingen, ook in de bioscoop of het theater.”

Hij wendde zich tot Amplifon, een Italiaanse keten op het gebied van hoorzorg met winkels in heel de wereld. Daar kreeg hij een gehoorapparaat aangemeten. Giachetti is niet de enige. Zo’n 1,5 miljard mensen kampen met enige mate van gehoorverlies en 430 miljoen mensen – meer dan 5% van de wereldbevolking – lijden aan invaliderend gehoorverlies. In 2050 zullen dit er naar verwachting meer dan 700 miljoen zijn. Onbehandeld gehoorverlies kost wereldwijd bijna \$ 1 biljoen per jaar aan zorgkosten, maatschappelijke kosten, productiviteitsverlies en onderwijssteuning. Nu we steeds ouder worden, is het nog belangrijker om te investeren in apparaten die de levenskwaliteit van mensen met gehoorverlies verbeteren.

Investeren in gezondheid

In juli sloot de Europese Investeringsbank een kredietovereenkomst van € 300 miljoen met Amplifon om het bedrijf te helpen zijn dienstverlening verder te innoveren, digitaliseren en verbeteren. “Het is een investering in de ‘zilveren’ economie”, vertelt Radek Ossowski-Barbetti, de senior kredietmedewerker bij de Europese Investeringsbank die verantwoordelijk is voor de transactie. De investering komt ten goede aan de klanten van Amplifon in Europa en over de hele wereld, maar een groot deel zal worden geïnvesteerd in de cohesieregio’s, in lijn met het Europese beleid om te investeren in de economisch zwakkere regio’s om de levensstandaard daar te verbeteren.

Enrico Vita, CEO van Amplifon, legt uit dat Amplifon data wil gebruiken om een “meer gepersonaliseerde audiologische ervaring” te kunnen bieden. “Met de data die we verzamelen, kunnen we onze klanten beter leren kennen en inzicht krijgen in hoe zij hun hoorapparaat gebruiken. En met deze informatie kunnen we onze dienstverlening verbeteren, bijvoorbeeld door middel van gepersonaliseerde vervolgbehandelingen en zorg op afstand.”

// **Ik kon moeilijk omgaan met lawaaiëring omgevingen //**

Tinnitus bestrijden

Een andere gehoorandoening die 10-15% van de mondiale volwassen bevolking treft is tinnitus, een fantoomgeluid dat niet door een externe geluidsbron wordt veroorzaakt. Het wordt meestal omschreven als een galmend geluid, maar mensen kunnen het ook ervaren als een hoge fluittoon of een brom of ruis. Een bedrijf in Ierland, Neuromod

Devices, ontwikkelde een apparaat dat tong- en geluidstimulatie combineert om tinnitus te verminderen. Het bedrijf noemt deze dubbele stimulatie “bimodale neuromodulatie”.

In maart sloot de Europese Investeringsbank een risicokredietovereenkomst van € 15 miljoen met Neuromod om het bedrijf te helpen het apparaat verder te ontwikkelen en te beginnen met de vercommercialisering in andere Europese landen.

REALTIME DIAGNOSE BIJ BORSTKANKERONDERZOEK

Een Pools bedrijf ontwikkelt een innovatieve diagnostiek voor borstkanker die binnen een uur resultaat geeft

Magdalena Staniszewska en Marcin Staniszewski hebben een mogelijk revolutionair apparaat ontwikkeld om borstkanker te ontdekken. Maar het idee begon helemaal niet bij borstkanker. Het begon bij het oog ... en NASA.

In 2012 werkte Magdalena, immunochemicus met een passie voor celbiologie, bij het prestigieuze Pierce Lab van Harvard Medical School in Boston, waar ze onderzoek deed naar oogaandoeningen. Marcin had kort daarvoor een technische master behaald aan Akron University in Ohio. Samen met NASA werkte hij aan een project dat nieuwe composietmaterialen gebruikt voor motoren van ruimtevaartuigen, en raakte hij geïnteresseerd in de mogelijke toepassingen van glasvezeltechnologieën in de ruimte. De gesprekken tijdens het avondeten werden al snel wetenschappelijk. Het stel vatte het idee op om fotonica te gebruiken om markers voor verschillende ziekten in het lichaam op te sporen zonder cellen of weefsel te verwijderen. In plaats daarvan zou vezeloptica kunnen worden gebruikt om ziektemarkers in het lichaam, bijvoorbeeld rondom een tumor, realtime te meten. "Zo ontstond het idee een nieuw diagnostisch instrument te maken om iets in echt, levend weefsel te meten", herinnert Magdalena Staniszewska zich.

Hun bedrijf, SDS Optic, hield zich de afgelopen tien jaar bezig met het ontwikkelen van een diagnostisch instrument: inPROBE. Dit wordt ingebracht in het lichaam en heeft minder dan een uur nodig om HER2-positieve borstkanker, een agressieve vorm, te ontdekken. Een groot verschil met de dagen of weken die vrouwen moeten wachten op de resultaten van een traditionele biopsie. Een vroege diagnose vergroot het succes van de onlangs ontwikkelde behandelingen van HER2-positieve kanker.

"We gingen ons vooral richten op kanker, omdat daar een grote behoefte bestond", zegt Staniszewska, wetenschappelijk hoofdmedewerker bij het bedrijf. Het aantal gevallen stijgt wereldwijd, ook onder jonge vrouwen. "Dat vind ik echt beangstigend en gaat mij uiteraard zeer aan het hart."

Een vezelsensor van nanoformaat wordt met een zeer dunne biopsienaald vlakbij de tumor of mogelijke kankercellen in het lichaam ingebracht. De haardunne sensor meet de aanwezigheid van een biomarker. Dit is veel veiliger – en veel minder pijnlijk en invasief – dan een traditionele biopsie. De verzamelde data worden via glasvezel doorgestuurd naar een diagnostisch apparaat dat aan de hand van het niveau van bepaalde markers, zoals het HER2-eiwit, bepaalt of er sprake is van kanker.

"Borstkanker is de meest voorkomende kanker onder vrouwen, met jaarlijks ruwweg 2 miljoen gediagnosticeerde gevallen en meer dan 650 000 doden", vertelt Rebecca Verdin-Pol, investeringsmedewerker van de unit levenswetenschappen en biotechnologie bij de Europese Investeringsbank. **De Europese Investeringsbank verstrekke SDS Optic een risicokrediet van € 10 miljoen, dat wordt gesteund met een garantie vanuit InvestEU.**

"In realtime een diagnose kunnen stellen die ook nog eens zeer nauwkeurig is, is echt baanbrekend", aldus Verdin-Pol.

AANGEDREVEN DOOR DE ZON

Een Spaans bedrijf ontwikkelt de eerste volledig elektrische, onbemande drone op zonne-energie, met nieuwe mogelijkheden voor informatie-vergaring en observatie

Robert Miller is een oudgediende uit de lucht- en ruimtevaartindustrie die luchtvaartuigen heeft ontwikkeld voor 'geospatial sensing', communicatie en milieuonderzoek. Hij deed jarenlang onderzoek naar technologieën voor het verkennen van kuststroken en dichtbegroeid terrein zoals jungles en bossen. Deze verkenningen zijn waardevol voor zowel civiele als defensiedoeleinden. Maar bijzondere omstandigheden, zoals dicht gebladerte, kunnen het verzamelen, begrijpen en analyseren van informatie bemoeilijken.

Miller realiseerde zich dat dit probleem kon worden verholpen door informatie van meerdere sensoren te combineren. Maar dat zou een luchtvaartuig vereisen met een lage snelheid, dat lange vluchten zou kunnen maken en stabiel bewegen, waardoor de camera's en sensoren veel gedetailleerdere, bruikbare informatie zouden kunnen verzamelen via afbeeldingen met een hogere precisie. Deze technologie moest echter nog worden ontwikkeld.

“**Ons eerste grote idee was ... het vliegtuig om te bouwen tot een onbemand toestel**”

Alles veranderende in 2016 toen Bertrand Piccard en André Borschberg als allereersten een reis om de wereld maakten in een zonnevliegtuig. Dit vliegtuig was precies wat Miller zocht en hij zag de mogelijkheden ervan voor radicale veranderingen in de luchtverdedigingsindustrie. Skydweller, een door Miller en zijn partner John Parker opgerichte onderneming, kocht het door Piccard en Borschberg ontwikkelde vliegtuig in 2019, samen met de bijbehorende intellectuele-eigendomsrechten. “Het is een lichtgewicht vliegtuig, met een buitengewoon bereik vanwege de aandrijving op zonne-

energie. Tegelijkertijd is het langzaam, omdat het werkt als een zweefvliegtuig”, legt Massimiliano Manfreda uit. Hij behoorde tot de eerste negen mensen die na de oprichting bij Skydweller aan de slag gingen. “De enige beperking was de piloot. Ons eerste grote idee was dan ook om de piloot weg te laten en het vliegtuig om te bouwen tot een onbemand toestel”

Skydweller wil de drone, samen met zijn Italiaanse technologiepartner Leonardo, in 2024 op de markt brengen. **De Europese Investeringsbank steunt Skydweller met een risicokrediet van € 30 miljoen dat in november 2023 werd ondertekend.** De financiering wordt gesteund met een garantie vanuit InvestEU. “Er bestaat geen andere drone op zonne-energie die een vergelijkbare vracht kan vervoeren”, zegt Björn Werner, econoom bij de Europese Investeringsbank en betrokken bij de transactie. Aangedreven door een combinatie van zon en batterijen, kan het onbemande vliegtuig dagen in de lucht blijven zonder dat het hoeft te landen of tanken, wat nieuwe mogelijkheden biedt.

Met een indrukwekkende spanwijdte van 72 meter is het vliegtuig groter dan passagiersvliegtuigen als de Airbus A330. De vleugels zijn bedekt met bijna 300 vierkante meter aan fotovoltaïsche cellen om hernieuwbare zonne-energie te kunnen benutten. Het vliegtuig heeft ook vier batterijen die 7 075 kilowattuur aan energie kunnen opslaan – evenveel als de batterijen van twee elektrische Tesla's.

Drones op zonne-energie kunnen een revolutie teweegbrengen in de luchtvaart door de weg vrij te maken voor koolstofvrije langeafstandsvluchten. Omdat de vliegtuigen langere tijd kunnen vliegen en een groter gebied kunnen bestrijken, zijn ze bruikbaar in afgelegen gebieden waar traditionele energiebronnen schaars kunnen zijn.

Met de steun van de Europese Investeringsbank kan de onderneming de technologie verder verbeteren en het vliegtuig op de markt brengen. “Daarnaast kan de onderneming zich met deze steun ontwikkelen tot een toonaangevende leverancier van onbemande luchtvaartuigen”, aldus Fabrizio Morgera, senior investeringsmedewerker bij de Europese Investeringsbank.

MOOI, GOED EN SNEL

De eerste, volledig digitale bank van Italië financiert kleine bedrijven in de Mezzogiorno – vooral bedrijven die zich bezighouden met klimaatactie

De Italiaanse bank illimity werd in 2019 opgericht en wordt geleid door Corrado Passera, een voormalig minister van economische ontwikkeling. Deze bank, die uitsluitend in de cloud werkt, is snel gegroeid en is een incubator geworden van grensverleggende initiatieven als b-ilty, het eerste online programma voor leningen aan kleine bedrijven in Italië. “We wilden de restricties van traditionele zakelijke banken ondervangen en iets doen aan een aantal van de dagelijkse obstakels waar kleine ondernemers op dit moment tegenaan lopen”, legt Passera uit.

Dankzij een in april ondertekende lening van € 100 miljoen van de Europese Investeringsbank aan illimity kan b-ilty dat bedrag investeren in kleine bedrijven in Mezzogiorno (het zuiden van Italië en de eilanden) en in ondernemingen die bijdragen aan de strijd tegen klimaatverandering. Het is de tweede keer dat deze innovatieve onderneming zich tot de EU-bank wendde voor financiering; een eerdere transactie in 2021 was bedoeld om de economische gevolgen van COVID-19 voor kleine bedrijven te beperken.

Terwijl Italiaanse retailbanken digitalisering al enige tijd geleden hebben omarmd, zijn zakelijke banken pas nu zover. Het digitale platform van b-ilty, dat in februari 2022 werd gelanceerd, omvat een breed aanbod aan bancaire diensten voor kleine bedrijven, zoals gestroomlijnde kredietaanvragen en naadloze boekhouding en verslaglegging. Bedrijven hebben volledig zicht op al hun activa en kunnen binnen enkele tellen hun financiële gegevens inzien.

“Kleine bedrijven kunnen zich hierdoor richten op belangrijke bedrijfskritische taken, in plaats van op tijdrovende papieren bankprocessen”, aldus Roberto Stasi, kredietmedewerker bij de Europese Investeringsbank en betrokken bij de transacties met illimity.

De gunstige voorwaarden van de lening van de Europese Investeringsbank aan b-ilty worden doorgegeven aan kleine bedrijven – 30% van de middelen komt ten goede aan kleine ondernemingen in de EU cohesieregio's, met name in Molise, Campanië, Apulië, Basilicata, Calabrië, Sicilië, Sardinië, Abruzzes, Umbrië en De Marken.

“Het is voor ons een geweldige manier om een Europese regionale bank te helpen groeien en meer groene financiering voor kleinere projecten aan te moedigen”, aldus Tatiana Bosteels, econoom bij de Europese Investeringsbank en betrokken bij de transactie. “We willen graag een langdurige relatie met b-ilty aangaan om in de toekomst meer en grotere klimaatactieprojecten te financieren.”

Digitale bank met een menselijk resultaat

Het is van groot belang dat het enorme potentieel van kleine bedrijven goed wordt benut. Daarom leent illimity hen niet alleen geld, maar participeert zij ook actief in hun groeistrategieën. b-ilty richt zich op de behoeften van de 1 miljoen kleine bedrijven in Italië die in het verleden onvoldoende werden bediend. b-ilty kan talrijke bedrijven in Italië steunen, zonder de overheadkosten van fysieke kantoren. Het platform kan snel tientallen indicatoren analyseren en zo duidelijke antwoorden geven aan kleine ondernemers die een kredietaanvraag doen. Binnen twee dagen weet een bedrijf of het wel of geen lening kan krijgen, en waarom.

“We doen graag mooie, goede dingen en we doen ze snel”, besluit Passera.

AFSTEL VAN EXECUTIE VOOR EENDAGSKUIKENS

Nederlands bedrijf biedt broederijen een snelle en goedkope manier om het geslacht van kuikens vast te stellen voordat ze uit het ei komen

Wouter Bruins was op zoek naar een reëel probleem dat hij zou kunnen oplossen. Voor zijn masterscriptie op het gebied van celbiologie aan de Universiteit Leiden had hij een idee nodig dat zou kunnen uitgroeien tot een startup. Bruins zocht naar inspiratie bij de boeren in zijn eigen regio, de Randstad. Tijdens een rondleiding op een kippenbroederij zei een boer tegen Bruins: "Voor elke hen die je hier ziet, hebben we een haan, een mannelijk kuiken, gedood. En ik vind het verschrikkelijk dat we dat doen."

De boer doelde op de naar schatting 6,5 miljard mannelijke kuikens die jaarlijks wereldwijd worden afgemaakt, meestal wanneer ze amper een dag oud zijn. Het ontbreekt eierproducenten, die ook leghennen fokken, aan een snelle en goedkope manier om het geslacht van een embryo vast te stellen voordat het kuiken wordt uitgebroed. Wanneer de kuikens uitkomen, controleren medewerkers het geslacht en houden ze de vrouwtjes apart. De mannetjes worden onmiddellijk gedood, door ze te versnipperen of te vergassen. "Van alle problemen die ik van de door mij geïnterviewde mensen had opgeschreven, koos ik voor het afmaken van deze mannelijke kuikens", vertelt Bruins. "Het is een onderwerp dat zowel technologische als bedrijfsmatige uitdagingen kent, maar waarbij ook ethiek een rol speelt. Wanneer je dit ziet, voel je diep van binnen dat het niet klopt."

// Dit echt zo'n probleem waar je niet omheen kunt //

Bruins trok zich terug in zijn appartement in Leiden om aan een oplossing te werken. Samen met Wil Stutterheim, medestudent biochemische wetenschappen, richtte hij In Ovo op. Meer dan twaalf jaar werkten ze aan het ontwikkelen van een snelle en goedkope manier om het geslacht van een bevrucht kippenei te bepalen. Het resultaat is de Ella-machine, die het geslacht van een ei vanaf de negende dag van het broedproces vaststelt door een gaatje in de schaal te maken en een minuscuul vloeistofmonster te nemen. De eerste machine werd in 2020 met succes getest: 300 000 kuikens werden uitgebroed, zonder dat er ook maar één haantje werd gedood. Nu richt In Ovo zich op opschaling en streeft het bedrijf ernaar om eind 2024 tien machines in de broederijen van eierproducenten te hebben staan.

"Als je bioloog bent met kennis van genetica en je verbonden voelt met de landbouwsector, dan is dit echt zo'n probleem waar je niet omheen kunt", aldus Diogo Machado Mendes, senior econoom bij de afdeling bioeconomie van de Europese Investeringsbank. **De EU-Bank verleent In Ovo een risicokrediet van € 40 miljoen, met steun van een garantie vanuit InvestEU.**

Lage kosten, snelle tests

Zo controleert de machine het geslacht van de kuikens: met een naald wordt een minuscuul gaatje in het ei geprikt en een klein beetje vloeistof weggenomen uit het afvalzakje van het embryo. Het gaatje wordt daarna onmiddellijk weer dichtgelijmd. In ongeveer een seconde stelt de machine het geslacht vast, met behulp van een massaspectrometer die in het monster de unieke, door In Ovo ontdekte, biomarker opspoort. Vervolgens worden de eieren op geslacht gesorteerd. De vrouwelijke eieren worden teruggelegd in de broedmachine totdat ze op de 21e dag uitkomen. De mannelijke eieren gaan naar een ander bedrijf dat de eieren voor diervoer gebruikt.

**// Het is een onderwerp dat zowel technologische als
bedrijfsmatige uitdagingen kent, maar waarbij ook ethiek een
rol speelt //**

“Een doorsnee broederij produceert zo’n 20 miljoen kuikens per jaar”, aldus Bruins. Voor In Ovo was het een hele uitdaging om de tests dusdanig goedkoop en nauwkeurig te maken, dat ze door broederijen kunnen worden toegepast. De technologie om het geslacht van een embryo te bepalen was tien jaar geleden al beschikbaar, maar was toen nog te duur. “Ik voelde bijna intuïtief aan dat dit behoorlijk groot kon worden”, vertelt hij. “Aan het oplossen van dit probleem zou ik veel tijd kunnen besteden.”

In Ovo probeert de technologie verder te ontwikkelen zodat eieren al op de zesde in plaats van op de negende dag kunnen worden getest. Naast het vaststellen van het geslacht van het embryo, monitort In Ovo ook de gezondheid van het kuiken tijdens de broedtijd. Met de financiering van de Europese Investeringsbank kan het bedrijf de machine verder verbeteren, meer machines uitrollen en aanvullende innovaties voor de pluimveesector ondersteunen.

Broederijen hebben ook veel arbeidskrachten nodig, omdat de geslachtsbepaling meestal handmatig wordt gedaan. De prijs van het testen van een bevrucht ei is verwaarloosbaar. Dit is belangrijk omdat bij de productie van consumptie-eieren sprake is van hoge volumes en lage marges. “Het afmaken van kuikens is echt wreed”, zegt Céline Rottier, de kredietmedewerker bij de Europese Investeringsbank die bij dit project is betrokken. “Maar de vraag is of je een oplossing kunt vinden die boeren willen toepassen. Ik denk dat zij die oplossing wel eens kunnen hebben gevonden.”

ONTWERPEN

VOOR EEN GROEN EUROPA

“ Voedselonzekerheid, klimaatverandering en biodiversiteitsverlies zijn het gevolg van mondiaal marktfalen. Er moet daarom meer aandacht komen voor overheidsinvesteringen in de sector bio-economie. In 2023 stonden de productiekosten van voedsel en biomaterialen onder druk door extreme weersomstandigheden en geopolitieke instabiliteit. Onze focus lag op projecten die boeren en kleine bedrijven in de agrarische waardeketen ondersteunen, maar ook op innovaties voor klimaatvriendelijke systemen en technologieën, verkleining van de milieuoetafdruk van de voedselwaardeketen, duurzame en inclusieve plattelandsontwikkeling, en duurzame brandstoffen en materialen uit voedselresten en biomassa-residuen. Daarnaast droegen we bij aan inspanningen in reactie op de vernietiging van biodiversiteit en natuurlijke grondstoffen door bijvoorbeeld bosbranden, en gingen we door met onze aanzienlijke financiering van bosbouw en natuurlijk kapitaal. ”

Felipe Ortega Schlingmann, afdelingshoofd bio-economie, EIB

“ De EIB speelt een belangrijke rol als het gaat om steun aan steden die bezig zijn hun ambitieuze strategieën voor geïntegreerde stedelijke ontwikkeling uit te voeren. Zo worden steden weerbaarder tegen de uitdagingen waarvoor ze staan: migratiestromen door de oorlog in Oekraïne, natuurrampen, sociale conflicten, milieuverschijnselen, klimaatverandering, en de huidige gevolgen van de financiële en economische crises. ”

Leonor Berriochoa, hoofdingenieur stedelijke ontwikkeling, EIB

“ Onze doelstellingen op het gebied van klimaatactie en milieuduurzaamheid, die we in onze Routekaart voor het klimaat concreet hebben gemaakt, zijn voor het tweede jaar op rij eerder dan de streefdatum behaald. Op maat gesneden financiële producten en toekomstgericht beleid, zoals de baanbrekende EIB-benadering van de rechtvaardige transitie in ontwikkelingslanden, zullen blijven bijdragen aan deze goede resultaten. Ik ben er trots op dat ik deel uitmaak van een publieke bank die het verschil maakt. ”

Stephen O'Driscoll, afdelingshoofd milieu, klimaat en sociaal beleid, EIB

Elk aspect van ons huidige leven wordt overschaduwd door klimaatverandering en milieudreiging. Projecten en ontwikkelingen in sectoren die voorheen als uitgezonderd werden gezien, zien zich nu ook genoodzaakt om zich met energie-efficiëntie of energieopwekking bezig te houden. Onze steden, fabrieken en bouwterreinen moeten duurzaam zijn. Het beleid van de Europese Investeringsbank zorgt ervoor dat we vooroplopen in het steunen van schone, groene technologieën – en in het stimuleren van de toepassing van deze technologieën op elk terrein van menselijke activiteit.

“ Water is de onzichtbare enabler bij de transitie naar een groene economie. Tegen 2050 woont meer dan 40% van de wereldbevolking in riviergebieden die kampen met ernstige wateroverlast. Door wateronzekerheid zullen extreme voedselprijzen en conflicten waarschijnlijk toenemen. Er is een dringende behoefte aan meer publieke en private investeringen in deze sector. De door ons gefinancierde projecten pakken marktfalen en het tekort aan investeringen aan, zodat de schaarse middelen die er zijn worden gebruikt om klimaatveerkrachtige watersystemen te bouwen, met een zo groot mogelijke impact op de lange termijn. ”

Karine Measson, afdelingshoofd waterbeheer, EIB

GROEN EN HUMAAN

Krakau moderniseert zijn stedelijke infrastructuur om de stad groener te maken en Oekraïense gezinnen te helpen

Luchtverontreiniging werpt al geruime tijd een stoffige schaduw over het mooie Krakau en tast de kwaliteit van leven van de inwoners aan. Om dat te veranderen, werkt Krakau aan een stedenbouwkundig plan dat de stad moet omvormen tot een klimaatneutrale en 'slimme' metropool. "We willen worden gezien als een innovatieve stad, een wetenschappelijk centrum voor onderzoek en ontwikkeling, en leider op het gebied van duurzame stedelijke ontwikkeling en klimaatactie", vertelt Andrzej Łazęcki, hoofd van de afdeling gemeentelijk bestuur en klimaat van Krakau.

Krakau kampt ook met extra druk op zijn voorzieningen omdat er sinds de Russische invasie van Oekraïne zo'n 270 000 vluchtelingen naar de stad zijn gekomen. Deze mensen vergroten de vraag naar openbare voorzieningen en diensten, zoals onderwijs, gezondheidszorg en huisvesting. Ondanks dat er een oorlog woedt in een land op minder dan 300 km afstand, heeft Krakau zijn ambitieuze klimaatdoelen niet opgegeven. In plaats daarvan wil het twee vliegen in één klap slaan: de stad groener maken, en de stedelijke voorzieningen van Krakau moderniseren en renoveren voor zowel de eigen burgers als de Oekraïense nieuwkomers. "We kunnen veel leren van de manier waarop Krakau klimaatverandering en de huidige humanitaire crisis aanpakt", zegt Leonor Berriochoa, die als senior ingenieur bij de Europese Investeringsbank in 2023 betrokken was bij de kredietovereenkomst van €130 miljoen (585 miljoen Poolse zloty). "Mogelijk inspireert het vele andere steden om dit voorbeeld te volgen."

Willen steden tot bloei komen en groeien, dan is stedelijke ontwikkeling noodzakelijk. Het kan steden ook helpen om te gaan met een humanitaire crisis. "Elke stad kan een beperkt aantal mensen onderdak bieden", aldus Katerina Zisimopoulou, senior specialist stedelijke gebieden bij de Europese Investeringsbank. "Als er dus in korte tijd duizenden mensen bij komen, kunnen de onderwijs-, vervoers- en andere bestaande voorzieningen de vraag niet aan. Dit veroorzaakt conflicten, tekorten en een snelle verslechtering van openbare voorzieningen en diensten."

Projecten op het gebied van stedelijke ontwikkeling, waarbij nieuwe openbare voorzieningen worden gerealiseerd en bestaande voorzieningen op een inclusieve en integrale manier worden gemoderniseerd, zijn belangrijk om tegemoet te komen aan de behoeften van de bevolking, bijvoorbeeld aan onderwijs, gezondheidszorg en werkgelegenheid.

De uitdagingen van een humanitaire crisis

De lokale autoriteiten hebben hun plan voor stedelijke ontwikkeling aangepast in reactie op de groeiende behoeften van de burgers van Krakau en de Oekraïners die hier de afgelopen jaren zijn komen wonen. "Onze focus lag op de integratie van de onlangs aangekomen Oekraïners en hun toegang tot alle publiek diensten, die moeten worden uitgebreid om de nieuwkomers te kunnen opvangen", vertelt Elżbieta Żurek-Kois, hoofd van de afdeling sociale zaken en gezondheid bij de gemeente Krakau.

Het realiseren van nieuwe, en het moderniseren van bestaande stedelijke voorzieningen vraagt aanzienlijke investeringen, zorgvuldige planning en tijd. De financiële lasten nemen toe door de uitbreiding van essentiële voorzieningen en diensten om aan de vraag van de vluchtelingen te voldoen. De **Europese Investeringsbank steunt de inspanningen van Krakau met een kaderlening van € 334 miljoen (1 500 miljoen Poolse zloty). De in augustus gesloten transactie van € 130 miljoen was de eerste tranche.** De financiering maakt deel uit van het solidariteitspakket voor Oekraïne, een initiatief voor het financieren van investeringen in steden en regio's in EU-lidstaten in reactie op de oorlog

// Mogelijk inspireert het vele andere steden om dit voorbeeld te volgen //

in Oekraïne. “De mensen in Krakau hebben zich ontzettend ingespannen om de humanitaire crisis het hoofd te bieden en tegelijkertijd hun stad groener te maken”, zegt Marcin Futera, kredietmedewerker bij de Europese Investeringsbank. “Dankzij de kaderlening kunnen we uiteenlopende projecten van verschillende omvang in de hele stad financieren.”

Bouwen aan een groener Krakau

De gemeente heeft haar gebouwen gerenoveerd en ze een stuk energiezuiniger gemaakt. Denk hierbij aan bijvoorbeeld het isoleren en vervangen van ramen en deuren, en het installeren van ledverlichting, thermostaatknoppen en luchtreinigers. Van de 323 door de gemeente beheerde openbare gebouwen is tot dusver 43% volledig gerenoveerd en 34% in lichtere mate.

De aanpak van Krakau onderscheidt zich ook doordat burgers bij de besluitvorming worden betrokken. De gemeente heeft twee burgerpanels georganiseerd, waarin bewoners en deskundigen met elkaar in gesprek gaan over de ontwikkeling van duurzaam vervoer, het terugdringen van het energieverbruik en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen. De aanbevelingen van het panel zijn bindend.

“Door al onze burgers bij het proces te betrekken, vergroten we het milieubewustzijn en horen we wat hun behoeften zijn”, aldus Łazęcki. “We kunnen de stad inclusiever en leefbaarder maken, en tegelijkertijd beter bestand tegen onvoorspelbare situaties.”

EEN DUURZAAM ZIEKENHUIS

RENOVATIE NEDERLANDS ZIEKENHUIS LEIDT TOT MINDER CO₂-UITSTOOT

Het Haaglanden Medisch Centrum (HMC) is een van de beste ziekenhuizen van Nederland. Maar veel van zijn gebouwen moeten worden gerenoveerd om goede zorg te kunnen waarborgen en de milieuvoetafdruk te verkleinen. Het HMC sloot in juni een kredietovereenkomst van € 110 miljoen met de Europese Investeringsbank. Het geld wordt gebruikt om twee van zijn hoofdlocaties uit te rusten met de nieuwste medische apparatuur en benodigdheden, en met nieuwe verwarmings- en koelsystemen. Het streven is om de CO₂-uitstoot met 64% te verminderen.

De werkzaamheden dragen niet alleen bij aan energiebesparingen, maar uiteraard ook aan de gezondheid van de bewoners. De traumaspecialisten, neurologen en oncologen van het centrum behandelen jaarlijks meer dan 170 000 patiënten uit heel Nederland. Het overschakelen op een warmtepomp in de winter en een hybride koelinstallatie in de zomer zullen een groot verschil maken in het energieverbruik van het ziekenhuis. “We investeren in warmtepompen en hybride koeling om het energieverbruik en de kosten terug te dringen”, zegt Martijn Wiesenekker, CFO van het ziekenhuis, “maar tegelijkertijd pakken we hierdoor ook onze milieupact aan.”

BETONBLOKKEN DIE KOOLSTOF ETEN

Vier Belgische bedrijven werken samen in een lokaal, circulair project dat bijproducten van de staalindustrie gebruikt om betonblokken te maken die de koolstofuitstoot verlagen

Als er ooit een product was dat van een probleem een oplossing wist te maken, dan is het wel dit innovatieve betonblok, dat door vier Belgische bedrijven werd ontwikkeld. De meeste betonblokken worden gemaakt met cement, wat zorgt voor de uitstoot van broeikasgassen. Dit innovatieve Belgische blok wordt gemaakt met CO₂ die afkomstig is van andere industriële processen. Het 'eet' CO₂ en maakt er iets nuttigs van.

De cementproductie is verantwoordelijk voor 2,4% van de mondiale CO₂-uitstoot die veroorzaakt wordt door de industrie en de energiesector. Daarom richtten deze vier bedrijven, allen uit de buurt van Luik, zich samen op het ontwikkelen van een product dat aanzienlijk kan bijdragen aan de strijd tegen de opwarming van de aarde. "Ons project is zeer innovatief", zegt Antoine Gregoire, ontwikkelingsmanager bij Prefer, een van de vier bedrijven. "Het is circulair en lokaal."

“ **Ons project is zeer innovatief. Het is circulair en lokaal** ”

En zo gaat het werken: wanneer een van de bedrijven, Lhoist, steen verhit om kalk te maken, komt CO₂ vrij. In plaats van de CO₂ te laten ontsnappen, wordt deze nu weggevoerd via een pijpleiding van Fluxys, een bedrijf dat zich doorgaans bezighoudt met de transmissie van aardgas. Twee kilometer verderop komt de pijpleiding uit bij Prefer, dat materialen van beton maakt. De staalslakken die overblijven nadat de kalk

van Lhoist door een ander bedrijf is gebruikt voor staalproductie, gaan naar Orbix, een bedrijf dat duurzame materialen ontwikkelt voor de bouw- en staalsector. Orbix vervoert de slakken vervolgens per schip naar Prefer, die de slakken en de CO₂ samenvoegt om er blokken van te maken. De CO₂ zal met name worden gebruikt voor het verharden van de blokken, die door de bedrijven CO₂ncrEAT worden genoemd omdat ze daadwerkelijk CO₂ 'eten'.

Maar het ontwikkelen van een innovatief industrieel project is een zeer kostbare aangelegenheid. De vier bedrijven ramen de gezamenlijke kosten op € 7,5 miljoen. Daarom deden ze een beroep op het Innovatiefonds, een programma van de Europese Commissie voor innovatieve, koolstofarme technologieën. Zij kregen daarbij steun van deskundigen uit het Innovatiefonds-team van de Europese Investeringsbank. "We moesten laten zien dat het project economisch rendabel is, rekening houdend met de bijdrage van alle vier de leden van het consortium", zo vertelt Matthieu Banal, die als financieel adviseur bij de Europese Investeringsbank met de bedrijven samenwerkte.

De Europese Commissie stuurt projectaanvragen voor financiële en technische bijstand naar het Innovatiefonds-team van de EIB, dat bestaat uit experts van de Adviesdiensten en het Directoraat Projecten van de Bank. Het Europees Uitvoerend Agentschap klimaat, infrastructuur en milieu van de EU heeft dit project geselecteerd voor een subsidie van € 4 miljoen, uit een programma voor kleinschalige projecten van het Innovatiefonds. **De subsidieovereenkomst werd getekend in mei 2023 en het project is in juni van start gegaan.** "Zonder de subsidie zou het te duur zijn om het productieproces voor deze blokken te ontwikkelen", legt Gregoire uit. "De risico's die samenhangen met de innovatie en de kapitaaluitgaven voor de bouw van de fabriek zijn gewoon te groot."

SAMENWERKEN MET DE NATUUR, NIET ERTEGEN

Natuurlijke oplossingen tegen overstromingen in Griekenland

De Noord-Griekse regio Thessalië werd in september 2023 tot twee keer toe getroffen door hevige stormen. “We hadden nog geluk dat er tijdens de tweede storm niemand is omgekomen, want ons netwerk met sensoren voor vroegtijdige waarschuwing lag er na de eerste storm volledig uit”, vertelt Harry Kalliaras, adviseur van de burgemeester van Trikala, een stad met ongeveer 80 000 inwoners in het noordwesten van Thessalië. In de stad en omliggende dorpen werden door de twee stormen 150 huizen vernield en 1 000 huizen zwaar beschadigd. Na de tweede storm kwam het leven in de 3 000 jaar oude stad dagenlang tot stilstand, toen de autoriteiten bewoners opdroegen om binnen te blijven terwijl zij de veiligheid van de twaalf bruggen in de stad inspecteerden. De kosten voor de regio, bekend als de graanschuur van Griekenland, loopt volgens ramingen in de miljarden.

Overstromingen zijn Thessalië niet vreemd. In de jaren 30 van de vorige eeuw begon men al met het aanleggen van betonnen kaden en dijken om de rivieren te kanaliseren, en tot de jaren 70 zorgde de terugwinning van land voor ingrijpende wijzigingen in het landschap. Maar nu deze aanpak de regio niet kan beschermen tegen de steeds vaker voorkomende extreme weersomstandigheden, moet een radicaal andere benadering worden overwogen: het beton weghalen en de natuur haar werk laten doen. “Ik herinner me dat er 40 jaar geleden bekkens naast de rivier lagen die het teveel aan water vast hielden”, vertelt Kalliaras. “Sindsdien is ervoor gekozen om de rivier in te dammen en de natuurlijke overstromingsgebieden van de rivier af te sluiten. In de buurt van de rivier is ook veel gebouwd. Het spreekt voor zich dat als deze natuurlijke bekkens er nog waren geweest, de schade aan de stad minder groot was geweest.”

“ Als deze natuurlijke bekkens er nog waren geweest ... ”

Deze natuurlijke aanpak wordt aanbevolen door een door de Europese Investeringsbank gefinancierd onderzoek onder leiding van Global Infrastructure Basel en WNF Griekenland, en stond centraal bij de discussies met belanghebbenden in 2023. “We moeten samenwerken met de natuur, niet ertegen”, aldus Aimilia Pistrika, senior wateringenieur bij de Europese Investeringsbank.

Onderzoek dringt aan op natuurlijke oplossingen in Griekenland

Volgens het pilotonderzoek is een natuurlijke aanpak van hoogwaterbescherming in de regio – zoals het verbreden van rivieren en deze verbinden met hun overstromingsgebieden, het aanleggen van rivierbossen en het verwijderen van bouwwerken die de loop van de rivier sturen of blokkeren – veel effectiever dan een nieuwe of gerestaureerde ‘grijze’ infrastructuur zoals dijken. Volgens het rapport is alleen al de waarde van de koolstofopslag van natuurlijke oplossingen – zo’n € 12,8 miljoen – hoger dan de uitvoeringskosten (€ 6,8 miljoen) en een hybride aanpak (€ 9,3 miljoen).

Een natuurlijke aanpak van hoogwaterbeheersing kent echter een aantal uitdagingen. “Het hele proces kost tijd”, legt Catherine McSweeney uit. Zij is werkzaam op de afdeling maatschappelijke organisaties van de Europese Investeringsbank. “Sinds twee jaren organiseren we voorlichtingsevenementen en -bijeenkomsten met overheden en andere belanghebbenden. Van dit project hebben we veel geleerd en we menen dat we een benadering hebben ontwikkeld die kan worden versneld, opgeschaald en op andere locaties kan worden gekopieerd.”

EEN VERS IDEE

Met zijn directe verkoopmodel draagt CrowdFarming bij aan vers voedsel, duurzame landbouw, minder uitstoot en betere opbrengsten voor kleine, biologische boeren

Toen de broers Gabriel en Gonzalo Úrculo de sinaasappelplantage van hun grootvader in het Spaanse Valencia erfden, werden ze door hun familie geadviseerd het onrendabele bedrijf te verkopen. Maar ze besloten om het een kans te geven. Ze begonnen met de verkoop aan tussenpersonen, zoals coöperaties of grote inkopers, zoals hun opa altijd had gedaan. Maar daarmee verdienden ze niet genoeg om de kosten te dekken. Ze besloten een website te maken, Naranjas del Carmen, om direct aan consumenten in heel Europa te kunnen verkopen. Via de website verkochten ze fruit aan vrienden in Duitsland en Oostenrijk, maar door mond-tot-mondreclame breidden de verkopen zich gestaag uit. Toen de Duitse zender Deutsche Welle aandacht aan de boomgaard besteedde, schoot het aantal bestellingen omhoog. De vraag was zo groot dat Naranjas del Carmen de bestellingen niet aankon.

“ Wij hechten veel waarde aan het concept ‘van boer tot bord’ ”

Boeren uit de regio die getuige waren van het succes, wilden ook een eigen online verkoopsysteem opzetten en vroegen daarbij om hulp. Gonzalo en Gabriel hadden een belangrijk gat in de markt ontdekt: een enorme behoefte bij consumenten en boeren om rechtstreeks met elkaar in contact te staan. In 2017 richtten de Úrculo-broers CrowdFarming op, om boeren de diensten – software, webdesign, logistiek, klantenservice, marketing en landbouwkundige steun – te bieden die Naranjas del Carmen in de loop der jaren had ontwikkeld voor de directe verkoop aan eindverbruikers. “CrowdFarming is ontstaan als een éénloketsysteem voor boeren die hun eigen directe verkoopkanaal willen opzetten”, aldus Román Martínez de Aragón,

hoofdstrategie bij CrowdFarming. “Wij nemen die lastige zaken uit handen, zodat boeren zich kunnen richten op het telen en oogsten van hun voedsel.”

CrowdFarming draagt bij aan de digitalisering van de agrarische sector in Europa, die voornamelijk bestaat uit kleine producenten die niet beschikken over de middelen of deskundigheid om via een website direct aan de consument te verkopen. De website vertegenwoordigt 300 boeren uit 15 landen, voornamelijk in Europa. Klanten kunnen dozen met groente of fruit bestellen, of producten als honing en kaas. Ze kunnen ook een boom, stuk land of dier adopteren, waarvan ze dan de producten afnemen. **De Europese Investeringsbank verstrekte CrowdFarming in september 2023 een risicokrediet van € 15 miljoen, met een garantie vanuit het InvestEU-programma**, voor de ontwikkeling van zijn digitale platforms en software.

“Boeren die doorgaans moesten accepteren dat supermarkten de prijzen bepaalden, kunnen nu hun eigen prijzen vaststellen. En dat betekent een radicale verschuiving binnen de sector”, stelt Jérôme Marcelino, de senior kredietmedewerker van de Europese Investeringsbank die verantwoordelijk is voor de investering.

Smakelijk en goed voor de planeet

Alleen boeren die biologisch voedsel produceren en boeren die bezig zijn om over te stappen op biologische landbouw mogen zich aansluiten bij CrowdFarming. De boeren die via het platform verkopen worden zorgvuldig geselecteerd door landbouwexperts, om te waarborgen dat zij de strengste normen op het gebied van duurzaamheid, kwaliteit en productie hanteren. De uit Málaga afkomstige María Martínez Hijano wist haar familie – de vierde generatie boeren – over te halen om voortaan biologisch te gaan telen toen zij in 2017 de leiding over het bedrijf kreeg. In 2020 begon ze mango's te verkopen via

// Een éénloketsysteem voor boeren die hun eigen directe verkoopkanaal willen opzetten //

het CrowdFarming platform, en met enorm succes. “We konden groeien en innoveren richting een manier van landbouw die meer in balans is met het milieu”, aldus Hijano.

Anders dan sommige supermarkten doen, worden de producten bij CrowdFarming niet weken opgeslagen, of bespoten tegen schimmels om ze langer houdbaar te maken. Het fruit en de groenten die op de website worden verkocht, worden geplukt op basis van bestellingen – op het moment dat ze net rijp genoeg zijn om te verzenden. Bij traditionele landbouw wordt voedsel geoogst wanneer de tussenpersoon, zoals de supermarkt, dat wil en kunnen producten soms maanden in rijpkamers of industriële koelingen blijven liggen.

Door de aanpak van CrowdFarming zijn producten smaakvoller en is er meer werk voor boeren die voorheen slechts één keer per jaar oogstten om alles vervolgens naar een tussenpersoon of supermarkt te verzenden. Met CrowdFarming moeten boeren meerdere oogsten plannen.

Boeren zijn bereid dit extra werk te doen vanwege de voordelen die de directe verkoop hen biedt. Ze kunnen hun inkomsten maanden van tevoren voorspellen, en hun marges zijn hoger dan via de traditionele verkoopnetwerken. Citrusvruchten leveren bijvoorbeeld twee tot vier keer zoveel op als in een fysieke winkel. Voor de klant zijn de prijzen gelijk aan die in biologische supermarkten in West- en Noord-Europese landen.

“Wij hechten veel waarde aan het concept ‘van boer tot bord’”, zegt Cristina Domecq, hoofd duurzaamheid en impact bij CrowdFarming. “Zodra je bestelt, komen CrowdFarming en de boeren in actie: ze plukken en verpakken de meest verse biologische producten en verzenden ze rechtstreeks naar de klant. Het draait allemaal om het leveren van echt verse producten.”

De voedselketen verstoren

In 2022 heeft CrowdFarming onderzoek gedaan naar de impact van zijn model op koolstofuitstoot en voedselverspilling. Het traject dat een sinaasappel aflegt bij directe verkoop van de boer aan de consument werd vergeleken met het traditionele distributiesysteem via de supermarkt. Daaruit bleek dat bij directe verkoop sprake was van 20% minder uitstoot dan bij het supermarktmodel. Ook bleek dat slechts 3% van het voedsel in de leveringsketen werd verspild, tegen 22% in het supermarktmodel.

CrowdFarming heeft een team van ongeveer 200 mensen, voornamelijk softwareontwikkelaars, die het platform verder verbeteren. Ze onderhouden ook de eigen logistieke software, “CrowdSender”, waarmee het bedrijf bestellingen efficiënt beheert door ze per regio te ordenen en ervoor te zorgen dat de vrachtwagens altijd vol zijn. Zo worden de producten zo goedkoop en milieuvriendelijk mogelijk geleverd.

“Dankzij de financiering van de Europese Investeringsbank kan het bedrijf doorgaan met het innoveren van zijn bedrijfsmodel, processen, digitale applicaties en software”, aldus Alejandro Raboso Campos, adviseur bij de Europese Investeringsbank. En dat draagt bij aan een duurzamere en rechtvaardigere voedselproductie.

“We komen zelden een project tegen dat zulke directe en tastbare resultaten oplevert”, zegt Raboso Campos. “Het is goed voor de boer, de consument en het milieu.”

GIGAWATTS OP HET DAK

Logistiek bedrijf CTP bouwt de daken van zijn gebouwen in Tsjechië en daarbuiten om tot enorme zonneparken, waardoor de kosten en de uitstoot van zijn huurders dalen en de eigen winst stijgt

Dankzij hernieuwbare energie kan zelfs een klein huis een elektriciteitsbedrijf worden: gewoon wat zonnepanelen op het dak leggen en de energie die je niet gebruikt verkopen aan het lokale nutsbedrijf. Voor een bedrijf met elf miljoen vierkante meter aan dakoppervlak kan dit natuurlijk heel lucratief zijn. CTP is de grootste, beursgenoteerde eigenaar en beheerder van logistiek vastgoed in Europa. Het bedrijf is bezig de daken van zijn gebouwen vol te leggen met zonnepanelen. Hierdoor gaat hernieuwbare energie een aanzienlijk deel van zijn omzet uitmaken, naast de ontwikkeling van nieuwe gebouwen en de exploitatie van bedrijfsparken. Als volgende stap richting de energiesector wil CTP zonnepanelen leggen op de daken van zijn gebouwen in alle landen waar het actief is. Het is een grote stap voor CTP, waarvan de aandelen weliswaar genoteerd zijn aan Euronext Amsterdam, maar de activiteiten voornamelijk plaatsvinden in Midden- en Oost-Europese landen als Tsjechië, Slowakije, Hongarije en Roemenië. “Wij zien energie als het derde bedrijfs onderdeel binnen ons bedrijf”, zegt Maarten Otte, hoofd investor relations van de CTP-vestiging in Praag. “Zonne-energie is daarbij de eerste stap, maar het gaat veel verder, tot aan het aanbieden van laadstations voor elektrische voertuigen aan onze huurders, energiebeheer en energieopslag.”

// **Het draagt bij aan de strategische autonomie van Europa** //

Het bedrijf verwacht dat het eind 2026 wel voor 400 MWp aan capaciteit op zijn gebouwen heeft liggen. MWp staat voor megawattpiek, een meeteenheid die gebruikt wordt voor stroom uit alle bronnen, ook stroom uit zonlicht. En met plannen om zijn vastgoedportefeuille – en dus de beschikbare daken – de komende jaren te verdubbelen, kan CTP aan het eind van het decennium in deze landen 1 GWp aan energie opwekken. Dat is een enorme stap richting de decarbonisatie van landen waar de uitstoot nog steeds hoog is.

Zonnepanelen op daken en Europa's strategische autonomie

Het vastgoed van CTP wordt gebruikt voor logistieke centra en als productielocatie door klanten uit de lichte industrie. Daarnaast biedt CTP ook Europese locaties voor bedrijven die anders ruimte moeten zoeken in bijvoorbeeld Azië. Hierdoor blijven belangrijke industrieën in Europa en worden de leveringsketens kort gehouden. “CTP haalt bedrijven terug uit Azië”, zegt Jan Morawiec, kredietmedewerker bij de Europese Investeringsbank. “Het draagt bij aan de strategische autonomie van Europa.”

Na de door COVID-19 veroorzaakte problemen in de industriële leveringsketen en de energietekorten die volgden op de Russische invasie van Oekraïne, is deze strategische autonomie cruciaal voor de toekomst van Europa. De strategische bijdrage is een van de redenen dat de Europese Investeringsbank in september 2023 een kredietovereenkomst van € 200 miljoen met CTP heeft gesloten om het zonneproject in vooral de vier Midden- en Oost-Europese landen te financieren. Het krediet maakt deel uit van de bijdrage van € 45 miljard door de Europese Investeringsbank aan REPowerEU.

De zonnepanelen zijn goed voor het klimaat. Ze zijn ook financieel aantrekkelijk, zowel voor CTP als zijn huurders. “Het geeft CTP een concurrentievoordeel ten opzichte van andere logistieke bedrijven die energielevering niet in hun huurcontracten opnemen”, aldus David González García, hoofdingenieur voor energietransitieprogramma's bij de Europese Investeringsbank.

NIEUWE ENERGIE VOOR EUROPA

Drie Spaanse energieprojecten vergroten de energie-onafhankelijkheid van Europa door zonne- en windcapaciteit en transmissienetwerken te realiseren

Jaime Celaya wilde altijd al werken in de markt voor hernieuwbare energie, vanwege de maatschappelijke impact ervan. Daarom ging hij na zijn studie en enige werkervaring aan de slag bij Iberdrola, de grootste energiemaatschappij in Europa qua marktkapitalisatie en toonaangevend op het gebied van hernieuwbare energie. In zijn rol als bedrijfsontwikkelaar is hij verantwoordelijk voor het evalueren, selecteren en uitvoeren van nieuwe energieprojecten die Iberdrola zullen helpen haar doel te behalen: geen uitstoot meer in 2040.

“Het is een zeer dynamische en actieve sector, waarin dagelijks sprake is van nieuwe technologieën, nieuwe mechanismen en nieuwe technieken”, legt hij uit. “Elke dag leer ik iets nieuws en krijg ik meer kennis.”

De komende jaren gaat Celaya werken aan Iberdrola's ambitieuze plannen voor de bouw van een uitgebreid netwerk van 19 fotovoltaïsche zonnecentrales en drie windparken op land in Spanje, Portugal en Duitsland. “We hebben een overvloed aan zonlicht, water en wind, de essentiële componenten voor de productie van hernieuwbare energie”, vertelt hij. “Investeren in deze energiebronnen is voor landen cruciaal willen zij hun uitstoot van broeikasgassen terugdringen.”

Met bijna 2.2 gigawatt aan capaciteit kunnen de nieuwe installaties tot wel 4 terawattuur aan elektriciteit opwekken. Dit staat gelijk aan het gemiddelde jaarlijkse energieverbruik van meer dan 1 miljoen huishoudens. 70% van de centrales wordt gevestigd in landelijke gebieden die worden getroffen door de industriële transitie naar netto nul, en in regio's waar het inkomen per hoofd lager is dan het EU-gemiddelde.

“We bieden mensen in deze regio's trainingen aan, zodat ze de kennis en vaardigheden verwerven die nodig zijn om zonnecentrales en windparken te bouwen en te exploiteren, of om er te werken”, zegt Celaya. “De nieuwe projecten dragen bij aan groei en werkgelegenheid in deze gebieden, waardoor zij weer meer projecten kunnen ontwikkelen.”

Een stabiele energievoorziening waarborgen

Hernieuwbare energie in onze netwerken integreren, is moeilijk omdat deze bronnen niet doorlopend elektriciteit opwekken. Anders dan centrales op fossiele brandstoffen of waterkracht, die elektriciteit opwekken op aanvraag, zijn zonnepanelen en windturbines afhankelijk van de weersomstandigheden en hun ligging. Dit betekent dat de hoeveelheid elektriciteit die ze produceren varieert en slechts deels voorspelbaar is, waardoor het voor elektriciteitsnetten moeilijk is om een stabiele en constante levering te garanderen. Dit is een van de uitdagingen van de energietransitie.

Om dit probleem aan te pakken, wordt een aantal van Iberdrola's fotovoltaïsche projecten hybride: twee verschillende bronnen, zoals wind en zon worden gecombineerd met energieopslag in batterijen voor een stabielere en betrouwbaardere energietoevoer.

“ Investeren in deze hernieuwbare energiebronnen is voor landen cruciaal willen zij hun uitstoot van broeikasgassen terugdringen ”

“Met hybride systemen bouwen we fotovoltaïsche centrales bij een windpark”, legt Celaya uit. “Als er geen zonlicht is, kunnen we energie opwekken met de wind. En als er geen wind is, kunnen we zonne-energie opwekken. Op deze manier gebruiken we dezelfde infrastructuur en hoeft er niet extra te worden gebouwd. Met batterijen kunnen we extra wind- en zonne-energie opslaan en op de markt brengen als er geen wind of zon is, of onvoldoende om energie op te wekken.”

De Europese Investeringsbank verstrekt Iberdrola een lening van € 1 miljard en draagt zo bij aan de bouw van 22 hernieuwbare energiecentrales in Spanje, Portugal en Duitsland. De overeenkomst werd in juni 2023 ondertekend. Het betreft een kaderlening, waarmee uiteenlopende projecten gefinancierd kunnen worden.

“Dit type financiering biedt stabiliteit, flexibiliteit en langetermijnfinanciering voor grote hernieuwbare energieprojecten die uit meerdere onderdelen bestaan”, zegt Luis Cañete, senior kredietmedewerker bij de Europese Investeringsbank en betrokken bij de transactie.

De transactie maakt deel uit van het financieringspakket van de EU-bank ter ondersteuning van REPowerEU, een plan van de Europese Commissie dat is ontwikkeld in reactie op de Russische invasie van Oekraïne. Dit plan moet de EU-afhankelijkheid van fossiele brandstoffen verminderen en de groene transitie versnellen.

Een innovatieve manier om energieprojecten te financieren

Red Eléctrica de España is een ander bedrijf dat aan de Spaanse energietransitie zal bijdragen. Dit bedrijf transporteert elektriciteit van centrales naar huizen, bedrijven en industrieën, en wil zijn transmissienetwerk uitbreiden en versterken. Deze investeringen komen voort uit het plan van Spanje en Red Eléctrica om in de periode 2021-2026 het transmissienetwerk te ontwikkelen, met als doel:

- de integratie van toekomstige voorzieningen voor de opwekking van hernieuwbare energie, waardoor Spanje zijn doelstelling van 74% hernieuwbare stroom in 2030 kan behalen
- verbetering van de betrouwbaarheid van de netwerken met een spanningsniveau van 220- en 66-kilovolt
- versterking van de verbindingen met Portugal en Frankrijk
- verbetering van de kostenefficiëntie en leveringszekerheid van het Spaanse energiesysteem, inclusief de Balearen en de Canarische Eilanden

De Europese Investeringsbank steunt Red Eléctrica door de aankoop van groene senior obligaties en groene hybride obligaties ter waarde van € 500 miljoen. De obligaties zijn door het bedrijf uitgegeven op grond van het Kader voor groene financiering van Red Eléctrica. In januari 2023 kocht de Bank € 41,5 miljoen van de eerste tranche van deze groene hybride obligaties. Deze transactie vanuit het InvestEU-programma was de eerste publieke transactie in het kader van het programma van de Bank voor de aankoop van groene obligaties.

“ **Met batterijen kunnen we extra wind- en zonne-energie opslaan en op de markt brengen als er geen wind of zon is, of onvoldoende om energie op te wekken** ”

// Groene obligaties en groene hybride obligaties kunnen het tekort aan klimaatfinanciering aanvullen //

“Groene obligaties en groene hybride obligaties kunnen het tekort aan klimaatfinanciering aanvullen, en het gebruik van kapitaalmarkten stimuleren”, aldus Raquel Cuervo Salvador, medewerker obligatiefinanciering bij de Europese Investeringsbank. “Ze bieden talloze voordelen voor projecten op het gebied van hernieuwbare energie, zoals uitbreiding van het aantal investeerders, verlaging van het uitvoeringsrisico, een toename van beschikbare financiering en het (signaal)effect dat uitgaat van ons fiat.”

Het project zal naar verwachting helpen om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen en werkgelegenheid te creëren in minder ontwikkelde regio's van Spanje.

Explosieve groei van hernieuwbare energie in Spanje

Zonne-energiecentrales spelen een cruciale rol in de energietransitie. Zij gebruiken de overvloedige energie van de zon om elektriciteit op te wekken zonder broeikasgassen uit te stoten. Dit is essentieel om onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen.

De Europese Investeringsbank heeft Solaria een kaderlening verstrekt van maximaal € 1,7 miljard, met een garantie vanuit het InvestEU-programma. De lening is bestemd voor de bouw van 120 fotovoltaïsche zonnecentrales in Spanje, Italië en Portugal. De transactie werd in september 2023 gesloten.

Het Spaanse bedrijf, opgericht in 2002, streeft naar een capaciteit van 5,6 gigawatt als het volledig operationeel is, wat neerkomt op 9,3 terawattuur per jaar. Dit is evenveel als het energieverbruik van bijna 2,5 miljoen huishoudens. Deze schone energie zal de uitstoot van broeikasgassen jaarlijks met 3 miljoen ton CO₂ verminderen.

“Het ontwikkelen van 5,6 gigawatt aan hernieuwbare energie in Spanje, Italië en Portugal is van groot belang voor de inspanningen van deze landen en van de Europese Unie om klimaatverandering aan te pakken. Bovendien vergroot het de energiezekerheid”, zegt Elena Cuadros, ingenieur hernieuwbare energie bij de Europese Investeringsbank. “En omdat meer dan een derde van de zonneparken zich in minder ontwikkelde regio's bevindt, stimuleert het project de werkgelegenheid waar dat het hardst nodig is.”

ONTWERPEN

VOOR EEN MOTOR VAN GELIJKHEID

“Onderwijs en opleiding zijn essentieel als het gaat om versterking van het innovatief potentieel, het concurrentievermogen en de sociale cohesie van de Europese Unie. In de groene en digitale transitie zijn de juiste vaardigheden belangrijker dan ooit. Daarom stimuleert de Bank investeringen in kwaliteitsonderwijs, zodat onze mensen en onze scholen op toekomstige uitdagingen zijn voorbereid. ”

Patricia Castellarnau, afdelingshoofd onderwijs en publiek onderzoek, EIB

“De EIB-afdeling Adviesdiensten vertaalt complexe beleidsdoelstellingen naar de praktijk. In 2023 was de afdeling Adviesdiensten betrokken bij de helft van de verstrekte leningen van de EIB en bij enkele belangrijke sectoroverstijgende initiatieven van het Europees Investeringsfonds, zoals het stimuleren van gendergelijkheid in de Europese durfkapitaal- en private equity-sector. We begeleiden cliënten bij de energietransitie, bij ontwikkelingen op het gebied van sociale huisvesting, kwantumcomputing en gendergelijkheid, en bij het realiseren van de nieuwe Europese ruimtevaartmarkt. ”

Hristo Stoykov, directeur Adviesdiensten, EIB

“Onze kernactiviteit is het downstream adviseren over klimaatprojecten. We adviseren bedrijven over de wijze waarop zij zakelijke ideeën kunnen omvormen tot economisch rendabele en technisch haalbare activiteiten, die een goede kans maken om financiering te krijgen van de EIB, de Europese Commissie, de markt – of alle drie. We voeren ook thematische onderzoeken in leveringsketens uit, om tekortkomingen in de marktwerking en in financieringsmogelijkheden in kaart te brengen. En we organiseren initiatieven voor capaciteitsontwikkeling, zoals branche- en voorlichtingsevenementen, om de adviesdiensten en producten van de EIB onder de aandacht te brengen. ”

Juliet Dow-Madu, hoofd maakindustrie, energie en vervoer, Adviesdiensten, EIB

We bereiden ons voor op een wereld die in hoog tempo blijft veranderen. De Europese Investeringsbank zet zich in om ons op de toekomstige wereld voor te bereiden, zodat iedereen de ontwikkelingen niet alleen kan bijhouden, maar er ook van kan profiteren. Onze kinderen hebben betere scholen nodig, en die scholen moeten bijdragen aan een nettonuleconomie. We moeten het voor iedereen gemakkelijk maken om van de ene naar de andere plaats te reizen zonder grote hoeveelheden koolstof uit te stoten. En we moeten dit doen door goede vervoerssystemen en mobiliteitssectoren te realiseren, zodat de mensen die daar werken zich kunnen ontplooiën, ook als onze wereld blijft veranderen.

“ Projectfinanciering heeft bijgedragen aan een aantal van de meest sprekende succesverhalen van de EIB, zoals snelwegen en spoorlijnen waarmee knelpunten in de trans-Europese netwerken werden opgelost en privaat kapitaal werd aangetrokken om kritieke investeringen sneller van de grond te krijgen. Ons mandaat breidde zich uit naar sectoren als hernieuwbare energie, waar we een belangrijke bijdrage leverden aan de opkomst van de Europese offshorewindindustrie. De laatste tijd zijn we als EU-klimaatbank betrokken bij interconnectoren, de fabricage van batterijen voor groene mobiliteit en emissiereductie in sectoren waar het lastig is de uitstoot terug te dringen, zoals de staal- en de kunstmestindustrie. Er zitten veel vooruitstrevende projecten bij, die het duurzaam concurrentievermogen van Europa echt versterken. ”

Matthias Woitok, hoofd projectfinanciering (Oost), EIB

ONDERWIJS STIMULEREN EN ENERGIE BESPAREN

Meer dan 200 scholen in Rome zullen energiezuiniger worden gemaakt, maar de stad kon wel wat hulp gebruiken bij de planning van dit enorme project

Rome is een stad met een rijke geschiedenis. De erfgoedgebouwen zijn een ware schat voor zowel kunstliefhebbers als toeristen, maar iets minder voor schoolgaande jongeren. Veel leerlingen in Rome krijgen les in schoolgebouwen uit de 19e eeuw. Een aantal van deze oude scholen is vervallen, slecht geïsoleerd en onvoldoende bestand tegen de dreigingen van een veranderend klimaat. Daarom maakt de stad zich op voor zijn grootste investering in schoolgebouwen in lange tijd, met als doel meer dan 200 scholen energiezuiniger en duurzamer te maken.

Maar de oudste gebouwen renoveren, is veel lastiger. “Antieke gebouwen moeten worden beschermd en intact blijven. Dat maakt dit werk zeer complex”, vertelt Linda D’Amico, architect bij het kantoor openbare werken en infrastructuur van de stad Rome.

De stad Rome is verantwoordelijk voor een enorm aantal onderwijsgebouwen. De stad heeft 1 144 peuterscholen, kleuterscholen, basisscholen en middelbare scholen. Deze scholen zijn verreweg de grootste energieverbruikers onder de openbare gebouwen van Rome, goed voor wel 95% van het energieverbruik. Met een effectief programma voor energie-efficiëntie zou men geld kunnen besparen en de koolstofuitstoot terugdringen. “Schoolgebouwen verbruiken waanzinnig veel energie”, aldus D’Amico.

Het juiste advies op het juiste moment

De renovatie krijgt subsidie van de Italiaanse overheid, financiering van de Europese Unie in het kader van het Italiaanse nationale plan voor metropolen (PON Metro) en een kredietlijn van €150 miljoen die in februari 2023 door de Europese Investeringsbank is goedgekeurd. De stad vroeg de EU-bank om een plan te ontwerpen en de middelen optimaal te benutten. “Ons complete aanbod van technische, financiële en methodologische adviesdiensten helpt de stad Rome bij het volgens planning uitvoeren en monitoren van dit project”, zegt Alexander Linke, senior adviseur bij de EIB en werkzaam aan het project.

Net zoals veel leerlingen aan het begin van het schooljaar nieuwe kleding krijgen, zo krijgt een aantal scholen in Rome nieuwe warmte-isolatie die ze een stuk energiezuiniger maakt. Alle geselecteerde scholen krijgen nieuwe ramen, deuren, verlichting en moderne verwarmingsinstallaties. De nieuwere gebouwen worden ook uitgerust met zonnepanelen en warmtepompen. “Dit is de grootste investering in onderwijsgebouwen in decennia. Door onze samenwerking met de EU-bank kan de stad Rome meer inzetten op klimaatactie voor de groene transitie die nieuwe kansen voor steden creëert”, aldus Roberto Gualtieri, burgemeester van Rome.

Met dit project wil Rome de kosten en uitstoot terugdringen en uiterlijk in 2030 ‘nettonul’ te zijn. “De investering heeft niet alleen een grote milieu-impact”, zegt Andrea Durante, die namens de Europese Investeringsbank betrokken was bij de kredietlijn, “maar ook een tastbare sociale impact, doordat scholen in zowel de buitenwijken als het centrum worden opgeknapt.”

Architect D’Amico benadrukt hoe belangrijk het project is in het leven van kinderen. “We willen hen een sterk signaal geven dat ze belangrijk zijn”, zegt ze.

SCHOLEN VOOR DE BUITENWIJKEN

Madrid bouwt scholen in zijn nieuwe buitenwijken, waardoor de sociale ongelijkheid in het onderwijs afneemt en de stad wat groener wordt

Een stad is als een gezin: als er kinderen bijkomen, is er meer ruimte nodig om ze te kunnen onderbrengen. En, net als een gezin, moet een stad zijn kinderen naar school kunnen sturen.

De hoofdstad van Spanje is een van de snelst groeiende steden van Europa. De bevolking groeit er meer dan twee keer zo hard als in de rest van Spanje, waardoor Madrid de dichtstbevolkte regio van het land is. Aan de rand van de stad blijven er nieuwe wijken bij komen. Omdat de kinderen in deze nieuwe wijken scholen nodig hebben, wil de Comunidad de Madrid nieuwe scholen bouwen en de oude scholen renoveren. Zo kan kwalitatief goed openbaar onderwijs worden gegeven aan de naar schatting 58 000 leerlingen. "Onderwijs is een pijler van onze samenleving", aldus Rodrigo Robledo Tobar, financieel directeur van de regio Madrid. "Dit is een investering in de volgende generaties, in onze toekomst."

Onderwijs om aan de vraag te voldoen

In Spanje is het openbaar onderwijs gratis en het percentage kinderen dat naar het kleuter-, basis- of voortgezet onderwijs gaat, is groot. Maar zodra leerlingen op een leeftijd komen dat school niet langer verplicht is, bepalen demografische factoren in belangrijke mate welke leerlingen verder leren. Leerlingen vallen over het algemeen eerder uit als ze uit gezinnen komen met een lagere sociaaleconomische status, die in armere wijken wonen en langer moeten reizen naar school.

“ Deze mensen moeten toegang hebben tot scholen in hun eigen wijk ”

Investeringen in de onderwijsinfrastructuur zullen bijdragen aan de huidige behoefte aan meer scholen – en aan de toekomstige behoefte van de regio Madrid aan vakbekwame mensen, die de ruggengraat vormen van elke economie. "Deze kinderen moeten toegang hebben tot scholen in hun eigen wijk", aldus Robledo Tobar. "Ze zouden geen half of heel uur moeten reizen naar een school in het centrum."

De buitenwijken groeien omdat de bevolking groeit. Maar mensen verhuizen ook die kant op omdat de woningen er beter betaalbaar zijn. "De gebieden waar het grootste deel van de nieuwe infrastructuur komt, zijn de buitenwijken die het hardst groeien", vertelt Silvia Guallar Artal, econoom op de afdeling onderwijs en publiek onderzoek van de Europese Investeringsbank. "Dit zijn de nieuwste en tevens minder rijke wijken."

De Europese Investeringsbank steunt het project in Madrid met een krediet van € 250 miljoen dat in maart 2023 werd ondertekend. "Dankzij deze lening kunnen we onderwijsdiensten bieden aan gezinnen in de buitenwijken", legt Robledo Tobar uit. "Zij hoeven niet langer naar het dure centrum te verhuizen, en dit zal de ongelijkheid tussen mensen verder verkleinen."

NIEUWE TREINEN, NIEUWE LIJNEN, NIEUWE TECHNOLOGIE

Van München tot Monopoli zorgen innovatieve financieringsoplossingen in Duitsland en Italië voor treinen met minder uitstoot en kortere reistijden, maar ook voor hightech onderhoud

Net als twee derde van alle regionale treinreizigers in Beieren neemt Christine vaak de S-Bahn van München, het regionale spoorwegnet van de op twee na grootste stad van Duitsland. Maar de reis vanaf haar huis in Pasing, tien kilometer van Marienplatz in het centrum, kan onvoorspelbaar zijn. “Het is ontzettend druk en er zijn veel vertragingen”, zegt ze. “Normaal gesproken zou ik in 20 tot 25 minuten op mijn bestemming moeten zijn, maar soms kost het me wel een uur.”

Christine is niet de enige die dit overkomt. In 2022 had bijna een op de drie treinreizigers in Duitsland te maken met een vertraging van minstens 15 minuten. De S-Bahn van München is gevoelig voor vertragingen omdat elke S-Bahn-trein die station München-Centraal binnenrijdt over dezelfde hoofdlijn moet: de Stammstrecke, een van de drukste hoofdlijnen in heel Europa. Hierdoor kampt het netwerk al gauw met knelpunten en vertragingen. Er wordt gewerkt aan een tweede hoofdlijn. Hoewel het nog jaren zal duren voordat de nieuwe lijn voltooid is, lijkt er nu toch snel verbetering te komen door de recente bestelling van een nieuw soort treinen.

De treinen konden worden aangeschaft met **een innovatieve leaseovereenkomst van € 2 miljard die werd gefinancierd door de Europese Investeringsbank** en UniCredit, met een garantie van de deelstaat Beieren. Met een lengte van 200 meter zijn deze nieuwe-generatie treinen even lang als de Duitse InterCity-treinen, en de langste regionale treinen van het land. De 90 nieuwe elektrische treinen, gebouwd door Siemens Mobility, zijn zeer energiezuinig. Ze zijn voorzien van extra brede deuren voor gemakkelijke en snellere toegang en een led-informatiestrip over de gehele lengte van de trein. “We hopen dat deze comfortabelere en betrouwbaardere treinen mensen aan de rand van München zullen overtuigen om hun auto thuis te laten en de trein te nemen”, aldus Alexander Gerum, projectmanager S-Bahn München bij Bayerische Eisenbahngesellschaft, dat verantwoordelijk is voor de planning, financiering en het beheer van het regionale treinreizigersvervoer in Beieren.

Unieke financiering voor Italiaanse treinen

Ook voor andere Europese landen is het vervoer per spoor een belangrijk onderdeel van de decarbonisatiestrategie. In maart 2023 **ondertekende de Europese Investeringsbank een innovatieve financieringsovereenkomst met een totale waarde van € 3,4 miljard** voor de modernisering van de spoorlijn tussen Palermo en Catania op Sicilië, waardoor de huidige reistijden met een derde zullen worden verkort. Het financieringspakket omvat een unieke 50%-tegengarantie van € 1,3 miljard vanuit InvestEU. Deze dekt de garanties die aannemers van banken moeten verkrijgen om projectontwikkelaars in geval van wanprestatie te beschermen.

“Het is de allereerste keer dat we dit soort tegengaranties hebben verstrekt en we willen dit initiatief nu ook toepassen op andere projecten en in andere landen”, aldus Giovanni Inglisa, seniorkredietmedewerker bij de Europese Investeringsbank en verantwoordelijk voor financiële instellingen.

// **We hopen dat deze comfortabelere en betrouwbaardere treinen mensen ...
zullen overtuigen om hun auto thuis te laten en de trein te nemen //**

In het kader van deze unieke financieringsovereenkomst, die is ontwikkeld in samenwerking met de Italiaanse nationale spoorwegmaatschappij Ferrovie dello Stato Italiane, zal de tegengarantie leiden tot garanties van andere financiële instellingen, waardoor uiteindelijk € 2,6 miljard beschikbaar zal zijn om bouwcontracten te sluiten en met de werkzaamheden te starten. Daarnaast zal de Europese Investeringsbank nog eens € 800 miljoen rechtstreeks uitlenen aan het Italiaanse ministerie van Economische Zaken en Financiën.

Digitale transformatie in Italiaanse treintechnologie

Onder andere door nieuwe treinen te financieren en bij te dragen aan de modernisering van spoorwegen steunt de Europese Investeringsbank de spoorwegsector en daarmee de strategie voor duurzame en slimme mobiliteit van de Europese Unie. Deze strategie zal naar verwachting in de periode tot 2050 leiden tot een verdubbeling van het vrachtvervoer per spoor en een verdrievoudiging van de activiteit op de hogesnelheidslijnen. In september 2023 **ondertekende de Europese Investeringsbank een kredietovereenkomst van € 20 miljoen (een kredietovereenkomst van nog eens € 10 miljoen is goedgekeurd en zal de komende maanden worden ondertekend) voor de financiering van de onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten van MerMec.** Dit Italiaanse bedrijf is gespecialiseerd in geavanceerde technologieën voor vervoer per spoor (signalering, meettreinen en -systemen, elektrische tractie en telecommunicatie), elektrische mobiliteit in de stad en industriële toepassingen. “De digitale transformatie van de spoorwegsector speelt een belangrijke rol bij het vergroten van de efficiëntie en de veiligheid”, aldus Matteo Fusari, hoofdingenieur bij de Europese Investeringsbank. “Maar het verzamelen van gegevens via sensoren op afstand is niet genoeg. Het gaat erom dat deze gegevens snel worden verwerkt en bruikbare inzichten opleveren.”

Een van de meest veelbelovende technologieën die MerMec ontwikkelt, is een treinstel dat defecten aan het spoor ontdekt en de locatie ervan doorgeeft, en dat terwijl de wagon met hoge snelheid rijdt. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een combinatie van visuele beeldvorming en magnetische resonantie, waarna de gegevens in het treinstel worden vastgelegd en verwerkt voordat ze worden overgedragen aan beheerders die het net op afstand bewaken.

De lening van de Europese Investeringsbank zal worden gebruikt voor de onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten van MerMec in Monopoli, een stad in het relatief minder ontwikkelde deel van Apulië, dat profiteert van EU-cohesiefinanciering. De lening draagt bij aan gekwalificeerde werkgelegenheid op het gebied van onderzoek en ontwikkeling, inclusief 280 fulltime functies per jaar gedurende de vierjarige looptijd en 400 nieuwe vaste banen.

OPLADEN

Een gigafabriek voor lithium-ionbatterijen in Frankrijk creëert banen en stimuleert de Europese batterij-industrie om in te zetten op schonere mobiliteit

Anastasia Walch-Guinebert hield altijd al van problemen oplossen. Ook vond ze de voortdurende innovatie op het gebied van de energietransitie fascinerend. Daarom werkt ze als procesingenieur bij de in Japan gevestigde Automotive Energy Supply Corporation (AESC). Bij deze grote, internationale producent van batterijen verbetert ze de kwaliteit van batterijen voor elektrische voertuigen zodat ze veilig, kwalitatief goed, effectief en milieuvriendelijk zijn. “In deze baan kan ik een positieve bijdrage leveren aan het milieu”, zegt ze, “en aan de wereld om me heen.”

Uiterlijk in 2025 wil AESC een gigafabriek voor batterijen openen in Douai, in de regio Hauts-de-France, waardoor haar rol nog belangrijker zal worden. De fabriek gaat geavanceerde lithium-ionbatterijen produceren voor de Renault ECHO 5 (de nieuwe elektrische versie van de R5, de iconische stadsauto uit de jaren 70 en 80) en de CUV-variant ervan, de 4Ever. In de beginfase zal de fabriek een gecombineerde capaciteit van maximaal 9 gigawattuur hebben en jaarlijks 200 000 elektrische auto's van stroom kunnen voorzien. In 2030 zal de fabriek naar verwachting batterijen voor elektrische voertuigen produceren met een jaarlijkse capaciteit van tussen de 24 en 30 gigawattuur.

De Europese Investeringsbank financiert de AESC-investering met € 337,2 miljoen aan directe leningen aan het project en maximaal € 112,8 miljoen aan indirecte leningen aan deelnemende handelsbanken. De leningen werden in september 2023 ondertekend. “AESC brengt zijn hypermoderne kennis naar Frankrijk om bij te dragen aan de duurzame ontwikkeling van de batterij-industrie in Europa”, vertelt Olivier Kueny, die als senior kredietmedewerker bij de Europese Investeringsbank betrokken is bij de transactie. “Het project zal ook bijdragen aan de herindustrialisering van de regio Hauts-de-France, bekend als de nieuwe ‘Battery Valley’, en de strategische transitie van Renault begeleiden.” De investering in AESC vindt plaats in het kader van InvestEU, een programma van de Europese Commissie waarmee in de periode 2021-2027 naar verwachting meer dan € 372 miljard aan extra investeringen in Europa zal worden aangetrokken.

Wat is een gigafabriek?

Gigafabrieken zijn kolossale productiecentra, waar bedrijven doorgaans batterijen voor elektrische voertuigen produceren, en mogelijkheden voor de opslag van hernieuwbare energie en de bijbehorende technologieën ontwikkelen. Ze zijn gespecialiseerd in de grootschalige productie van één populair product, anders dan reguliere fabrieken die kleiner zijn en meestal verschillende producten kunnen maken. In Douai zal de gigafabriek van AESC zich richten op de massaproductie van lithium-ionbatterijen voor elektrische voertuigen.

Batterijen zijn in onze moderne wereld onmisbaar. Zij bieden ons ‘draagbare’ energie. We kunnen er hernieuwbare energie in opslaan en elektronische apparaten mee opladen, en ze spelen een belangrijke rol bij onze transitie naar klimaatneutraliteit. De wereldwijde vraag naar batterijen neemt snel toe en zal tegen 2030 veertien keer zo hoog zijn.

Europa moet zijn eigen batterijen kunnen maken voor het geval een grote internationale crisis de mondiale toeleveringsketens opnieuw verstoort, zoals COVID-19 deed. “Europa zal zijn productiecapaciteit voor batterijen moeten opschalen om zijn emissiereducties voor de groene transitie te behalen”, zegt Christian Schepens, hoofdingenieur binnen de unit duurzame en digitale industrieën van de Europese Investeringsbank.

“ Europa zal zijn productiecapaciteit voor batterijen moeten opschalen om zijn emissiereducties voor de groene transitie te behalen ”

LAAT HET MAAR AAN DE ROBOTS OVER

Nederlands bedrijf meent dat elektromobiliteit veel aantrekkelijker kan worden door gerobotiseerde laadsystemen. Lees hier hoe Rocsys medische technologie inzet om de groene transitie te versnellen

Jarenlang begreep Crijn Bouman niet waarom bedrijven zoveel tijd staken in het maken van elektrische auto's, maar niemand zich echt inspande om het laadproces te verbeteren. Gedreven door zijn passie voor elektromobiliteit, besloot hij daar iets aan te doen. "Ik denk dat elektromobiliteit mainstream begint te worden", vertelt Bouman. "Het gebruik van hernieuwbare energie is iets wat nu van iedereen wordt verlangd."

Om het gebrek aan vindingrijkheid bij laadsystemen aan te pakken, richtten Bouman en twee robotica-experts in 2019 het bedrijf Rocsys op in Rijswijk. Het bedrijf ontwikkelt robotarmen die laadkabels aan voertuigen koppelen, waarbij gebruik wordt gemaakt van aanraaksensoren om menselijke handelingen na te bootsen. Hun eerste product, de ROC-1, wordt nu gebruikt in havens, bij logistieke operaties en voor professionele wagenparken.

Het is een technologie die automobilisten zeer goed zou kunnen verleiden om van hun benzine- of dieselauto over te stappen op een elektrische – problemen met opladen worden immers door veel mensen genoemd als reden om nog niet elektrisch te rijden. Rocsys hoopt dat zijn gerobotiseerde laadsystemen het opladen gebruiksvriendelijker maken, en daardoor meer mensen zullen aanzetten tot elektromobiliteit. Dat kan aanzienlijk bijdragen aan het tegengaan van klimaatverandering, omdat de CO₂-uitstoot van de vervoerssector op dit moment wereldwijd toeneemt – terwijl deze juist zou moeten dalen.

Om zijn technologie verder te kunnen ontwikkelen, sloot Rocsys **in juli 2023 een kredietovereenkomst van € 18 miljoen met de Europese Investeringsbank**. De lening is verstrekt in het kader van het InvestEU-programma van de Europese Commissie, dat opgezet is om investeringen in innovatie, sociale inclusie en werkgelegenheid te stimuleren.

Elektromobiliteit wordt mainstream met gerobotiseerde laadsystemen

Aanvankelijk was er voor Rocsys één grote uitdaging: robotica zijn ontzettend duur. De ROC-1 is een kostendekkende oplossing voor dure robots. Het product is geïnspireerd op draagbare robotica uit de medische wereld, in het bijzonder exoskeletten. Dit zijn apparaten die aan een menselijk lichaam worden bevestigd en actuatoren bevatten die beweging ondersteunen. De tastsensoren van het product helpen een mechanische arm rondom de laadsystemen navigeren en letsel als gevolg van fysiek contact voorkomen. Ze bieden een veiliger alternatief dan traditionele robotica, die rigide en mogelijk gevaarlijk kunnen zijn. Met de lening van de Europese Investeringsbank wil het bedrijf nu een nieuw model ROC maken, die kleiner is en goedkoper in het gebruik.

"Een van de grote voordelen is dat je een bestaande lader kunt upgraden naar een automatische lader", zegt Bouman. De miljarden euro's die tot nu toe zijn geïnvesteerd, zijn geen weggegooid geld. De bestaande voorzieningen kunnen voor de komende 10 tot 15 jaar geschikt worden gemaakt voor elektrische en automatische voertuigen."

Rocsys is met Europese autofabrikanten in gesprek om hen te helpen laadsystemen breed beschikbaar te maken voor het publiek. "Het zou voor Europa slecht zijn om een technologische vooruitgang als deze te missen", aldus Bouman. "We lopen echt het risico om ver achterop te raken. Ik ben optimistisch over de toekomst, maar ik hoop dat we niet te laat zijn."

“ De miljarden euro's die tot nu toe zijn geïnvesteerd, zijn geen weggegooid geld ”

ALLE HENS AAN DEK

Havens in Bulgarije en Portugal moderniseren de infrastructuur om congestie en koolstofuitstoot terug te dringen

De havens van Bulgarije worden steeds belangrijker voor de aanvoer van voedsel uit Oekraïne naar de rest van de wereld. Maar knelpunten rondom de havens zorgen voor extra CO₂-uitstoot en extra kosten voor bevrachters, vervoersondernemers, bedrijven – en uiteindelijk de consument. Daarom bouwt de Buildcom Group, een van de grootste graanhandelaren en graanverwerkende bedrijven van het land, een belangrijke nieuwe haventerminal bij Varna aan de kust van de Zwarte Zee. “De maritieme infrastructuur van Bulgarije is verouderd en heeft weinig verwerkingscapaciteit, met name bij Varna”, zegt Tsvetelina Gancheva, directeur betrekkingen met financiële instellingen bij Oliva, de grootste Bulgaarse producent van zonnebloemolie en tevens de belangrijkste dochtermaatschappij van Buildcom. “De maximale diepte van de havens maakt Varna minder geschikt voor grote schepen, en de capaciteit voor vrachtafhandeling door de regionale havens is zeer beperkt.”

De Buildcom Group gaat deze situatie aanpakken met een lening van € 50 miljoen van de Europese Investeringsbank aan zijn dochter Logistic Centre Varna. Dankzij de nieuwe terminal kunnen sommige havenwerkzaamheden worden verplaatst van de huidige locatie dicht bij het stadscentrum naar een meer afgelegen locatie aan het Beloslav-meer bij Varna. De lening wordt gesteund vanuit het InvestEU-programma.

Een nieuwe terminal en verdieping van de haven bij Varna

Het gebrek aan infrastructuur in Bulgaarse havens werd nijpend toen Rusland in 2022 Oekraïne binnenviel. De Roemeense haven Constanta kon de toegenomen toevoer van Oekraïens graan niet aan, maar het was niet mogelijk vracht naar Varna te verplaatsen omdat de haven daar niet over voldoende capaciteit beschikte. Met het nieuwe project wordt de haven van Varna gemoderniseerd. Het draagt bij aan de voedselzekerheid en een groener zeevervoer, en is ook goed voor de economische groei in de regio doordat lokale landbouwproducenten betere toegang tot de exportmarkt krijgen. Het project “versterkt de verticale integratie en toegang tot de exportmarkt voor de Buildcom Group”, aldus Venera Gandzhova, de kredietmedewerker die verantwoordelijk is voor deze EIB-lening.

De nieuwe terminal maakt de weg vrij voor meer en grotere schepen omdat de haven bij de kaden een diepte van 13,5 meter zal hebben. De haven krijgt ook een modern systeem voor graanopslag en -vervoer, nieuw afhandelingsmaterieel, betere toegang tot spoorlijnen en wegen, netwerken voor nutsvoorzieningen, en gebouwen voor technische en administratieve diensten. Door uitbreiding van de haven zal uiteindelijk meer vracht over zee worden vervoerd, wat minder koolstof uitstoot dan wegvervoer. “Dit project optimaliseert de transportroutes over land en over zee, en verkleint zo de CO₂-voetafdruk”, aldus Oliva-directeur Gancheva. “De integrale benadering helpt niet alleen klimaatverandering beperken, maar draagt ook bij aan kustbeheer en het voorkomen van overstromingen.”

Tegelijkertijd zal het vrachtvervoer door het centrum van Varna aanzienlijk afnemen, wat goed is voor de inwoners van de stad. “Van oudsher lag de haven van Varna dicht bij zee”, vertelt José Rino, die als ingenieur bij de Europese Investeringsbank betrokken was bij het project. “Maar de ligging zo dicht bij het stadscentrum had, vanwege de geluidsoverlast en luchtvervuiling, een negatieve invloed op de bevolking. Een van de belangrijkste stappen bij dit project was de verplaatsing van de nieuwe haveninfrastructuur naar het binnenste deel van het Varna-meer, weg van het bewoonde gebied.

“ De integrale benadering helpt niet alleen klimaatverandering beperken, maar draagt ook bij aan kustbeheer en het voorkomen van overstromingen ”

Leixões beter toegankelijk vanaf zee

Aangezien ongeveer 74% van de goederen Europa via de zee binnenkomt of verlaat, is het voor zowel agro-industriële als andere industriële producten van cruciaal belang dat er wordt geïnvesteerd in moderne maritieme infrastructuur. Dankzij een project in de haven van Leixões, de belangrijkste zeehaven in Noord-Portugal en de op een na grootste haven in het land voor containers en andere soorten vracht, kunnen grotere schepen de haven nu aandoen. Het project pakt havencongestie aan en verbetert de efficiëntie en milieuprestaties van de maritieme toeleveringsketen.

De Europese Investeringsbank ondertekende een kredietovereenkomst van € 60 miljoen met Administração dos Portos do Douro, Leixões e Viana Do Castelo. Met de financiering wordt de maritieme toegankelijkheid van Leixões verbeterd: het toegangskanaal wordt 15,5 meter dieper en de bestaande haveningang met golfbrekers wordt 300 meter breder. “In de afgelopen jaren zijn schepen steeds groter gemaakt om meer vracht te vervoeren en grotere afstanden af te leggen, en zo schaalvoordelen te behalen”, zegt Rino, ingenieur bij de Europese Investeringsbank en eveneens betrokken bij dit project. “De huidige haveninfrastructuur moet worden aangepast zodat deze grotere schepen er kunnen aanmeren. Dit is cruciaal als Portugal concurrerend wil blijven binnen de maritieme handel.”

DE SNELWEGEN VAN DE NATUUR

Een plan om de Litouwse binnenwateren nieuw leven in te blazen met elektrische binnenschepen scheelt jaarlijks 48 000 ritten per vrachtwagen – en dus koolstofuitstoot

Menselijke vindingrijkheid kan allerlei complexe problemen oplossen en oplossingen bedenken voor uiteenlopende obstakels. Maar soms biedt de natuur het beste antwoord. Om grote, zware goederen naar zee te vervoeren, kunnen we wegen aanleggen, bruggen bouwen en vrachtwagens met een benzinemotor gebruiken die CO₂ uitstoten. Of we kunnen ze gewoon laten afdrijven over de rivieren: de natuurlijke snelwegen van de natuur.

De Nemunas stroomt bijna duizend kilometer vanaf de hoogvlakten van Wit-Rusland, door de moerassen van Litouwen, voordat de rivier uitkomt in de Oostzee. In Litouwen beslaat het stroomgebied van de Nemunas, dat uit meer dan 20 000 rivieren en beekjes bestaat, bijna drie kwart van het grondgebied van het land. De rivier werd in de 19e eeuw op grote schaal gebruikt om goederen te vervoeren, en ook nog in de Sovjettijd, toen jaarlijks tot 3 miljoen ton via de belangrijkste waterweg van het land werd verscheept.

Maar na de ineenstorting van de Sovjet-Unie werd in de begindagen van de privatisering de volledige binnenvaartvloot van Litouwen gesloopt, en raakte het netwerk van binnenwateren in onbruik.

Nu werkt de Litouwse instantie voor de binnenwateren aan een plan om het vrachtvervoer over de Nemunas nieuw leven in te blazen. Haar elektrische schepen gaan het 260 km lange traject vanaf het industriële en vervoerscentrum van Kaunas in het midden van Litouwen tot aan de haven van Klaipėda aan de Oostzeekust bevaren. “Litouwen importeert het grootste deel van zijn grond- en hulpstoffen, en het exporteert veel graan – ongeveer 5 miljoen ton per jaar”, aldus Vladimiras Vinokurovas, algemeen directeur van de Litouwse instantie. “Waterwegen zijn uitermate geschikt om dit soort zware, bovenmaatse ladingen te vervoeren, en Kaunas is een groot productiecentrum op een geweldige locatie, precies in het midden van Litouwen.”

Samen met de adviseurs van de Europese Investeringsbank ontwikkelde de instantie een goed uitvoerbaar bedrijfsmodel. De adviseurs van de Bank kwamen met een ontwerp voor elektrische binnenvaartschepen dat geschikt is voor het ondiepe water van de Nemunas, en begeleidden een haalbaarheidsstudie die de instantie een volledig beeld van het project gaf. Zo konden de overheidsfunctionarissen een weloverwogen beslissing nemen en het project gaan uitvoeren. De experts van de Bank beschreven hoe de waterwegen konden bijdragen aan de Litouwse economie en het milieu, en ze brachten manieren in kaart om de uitstoot van broeikasgassen en luchtverontreiniging terug te dringen, het aantal verkeersopstoppingen en ongelukken te laten dalen, geluidsoverlast te verminderen en de biodiversiteit te verbeteren. “Het vervoer van goederen over waterwegen is milieuvriendelijker”, aldus Brendan McDonagh, projectadviseur bij de Europese Investeringsbank. “We schatten dat elke retourreis van een van de binnenschepen meer dan 100 vrachtwagenritten zal schelen. Als het project eenmaal op volle capaciteit draait, dan betekent dit jaarlijks 48 000 vrachtwagenritten minder en een verlaging van de CO₂-uitstoot met meer dan 14 000 ton per jaar.”

“ Waterwegen zijn uitermate geschikt om dit soort zware, bovenmaatse ladingen te vervoeren ”

ONGEWENST GEDRAG AANPAKKEN

Openbaarvervoerbedrijf TMB van Barcelona maakt haast met plan om ongewenst seksueel gedrag te voorkomen

Toen het openbaarvervoerbedrijf van Barcelona, Transports Metropolitans de Barcelona (TMB), met de Europese Investeringsbank sprak over leningen voor vernieuwing van zijn rollend materieel en de aanschaf van elektrische bussen en oplaadinfrastructuur voor Barcelona, bleek er nog een probleem te zijn dat moest worden opgelost. Bij het ontwikkelen van zijn beleid inzake maatschappelijke verantwoordelijkheid en gelijke kansen moest het bedrijf zich, net als vele andere vervoerbedrijven, buigen over de vraag hoe seksuele intimidatie en discriminatie op zijn netwerken kunnen worden voorkomen. “Ons oorspronkelijke plan betrof enkel maatregelen om ongewenst gedrag richting vrouwen te voorkomen”, aldus Raquel Diaz, directeur maatschappelijke verantwoordelijkheid, vrouwen en diversiteit bij TMB. “Dat plan heeft zich verder ontwikkeld en bevat nu specifieke maatregelen om LGBTQ+-fobie tegen te gaan.”

Met financiële steun van de InvestEU Advisory Hub gingen experts van de EIB-afdeling Adviesdiensten en een team met mobiliteits- en genderexperts uit Spanje, Portugal en Duitsland aan de slag om TMB te helpen het plan uit te voeren en indicatoren vast te stellen om de impact ervan te meten. “TMB had al eerder een plan gepubliceerd voor het voorkomen van ongewenst seksueel gedrag en LGBTQ+-fobie”, vertelt Manuel Pastor de Elizalde, expert stedelijke mobiliteit bij de Europese Investeringsbank. “Ze waren hiermee zeer vooruitstrevend, maar het plan bevond zich nog in een vroeg stadium.”

Een betrouwbaar klachtenmechanisme opzetten

De regering van Catalonië heeft in 2020 een onderzoek uitgevoerd waaruit bleek dat 17% van alle strafbare feiten in het gebied plaatsvindt in het openbaar vervoer en dat 60% van de slachtoffers vrouw is. Van de vrouwen in de leeftijd van 16-25 jaar zei 91,6% dat ze in het openbaar vervoer wel eens waren lastiggevallen. “We weten allemaal dat het gebeurt”, zegt Carmen Niethammer, senior genderspecialist bij de Europese Investeringsbank. “De vraag is: hoe kunnen we het vertrouwen in het klachtenmechanisme vergroten?” De EIB-afdeling Adviesdiensten heeft onderzoek naar deze kwestie gedaan en kwam in 2023 met de resultaten.

“Wanneer we het hebben over toegankelijk openbaar vervoer”, zegt Floridea Di Ciommo, hoofd van het externe consultancyteam dat aan het project werkte, “denken we over het algemeen aan kortere reistijden, fysieke toegankelijkheid, of een bushalte op loopafstand. Dit zijn zichtbare criteria. Maar als iemand wordt aangevallen, of als een jonge vrouw wordt aangestaard, lastig gevallen of zelfs aangeraakt, is het begrijpelijk dat ze het openbaar vervoer waar mogelijk vermijdt.”

“We weten
allemaal dat het
gebeurt”

Het werk van de consultants bevestigde wat TMB al vroeg doorhad: het voorkomen van seksuele intimidatie was niet alleen een kwestie van maatschappelijke verantwoordelijkheid – het zou ook economisch gunstig voor de gemeenschap zijn.

TMB en de EU-bank hopen dat het plan ter voorkoming van intimidatie op basis van gender als blauwdruk zal fungeren voor andere regio's, steden en vervoerbedrijven. “We willen Barcelona gebruiken als voorbeeld voor anderen”, aldus Niethammer. “Om te laten zien dat een plan ter voorkoming van gendergerelateerde intimidatie een investering in de gemeenschap is, met tastbare economische en zakelijke voordelen, en om ervoor te zorgen dat al onze projecten in de Europese Unie dit model gaan toepassen.”

ONTWERPEN

VOOR EEN WERELDKAART DIE GROEN EN RECHTVAARDIG IS

“ Ons werk is volledig in lijn met de EU-prioriteiten en we lopen voorop bij het ondersteunen van belangrijke EU-initiatieven, zoals de Global Gateway. Met onze technische expertise geven we sturing aan de gecoördineerde en impactvolle initiatieven die we in nauwe samenwerking met onze partners als Team Europa in een groot aantal landen uitvoeren. We zijn bezig het aantal medewerkers ter plaatse uit te breiden en we ontwikkelen aanvullende producten en productkenmerken die (beter) aansluiten op de situatie in de verschillende landen en de vaak hogere schuldenlast. Ook zien we erop toe dat onze middelen voor gecombineerde vormen van financiering en adviesdiensten gericht worden ingezet, daar waar ze het meeste verschil kunnen maken. Vanaf de beoordeling tot aan de afsluiting van een project monitoren we onze resultaten systematisch en brengen we verslag uit over onze bijdrage aan de doelen voor duurzame ontwikkeling (SDG's). Daarbij maken we gebruik van een geavanceerd kader om onze toegevoegde waarde en impact te meten (Additionality and Impact Measurement – AIM) en voeren we een zorgvuldige SDG-inventarisatie uit. ”

Markus Berndt, adjunct-directeur, EIB Global

“ Duurzame ontwikkeling is de weg naar de toekomst. Door financiering te bieden voor bijvoorbeeld water- en sociale infrastructuur in Jordanië en Tunesië, herbebossing van nationale parken in Marokko en sanering van industriële vervuiling in Egypte, effenen EIB Global en Team Europa samen de weg voor groei van de werkgelegenheid, de economie en menselijk kapitaal, maar ook voor meer betrokkenheid bij het milieu. ”

Kristina Kanapinskaite, afdelingshoofd publieke sector – zuidelijk nabuurschap, EIB Global

“ De Bank heeft sinds de Russische invasie essentiële steun aan Oekraïne verleend en meer dan € 2 miljard beschikbaar gemaakt voor de financiering van herstelwerkzaamheden. In 2023 lanceerden we het initiatief EU voor Oekraïne om steun vrij te maken in de vorm van extra geld en advies. Deze steun wordt gebruikt om kritieke infrastructuur te herstellen of te herbouwen, prioritaire investeringen te financieren, en de veerkracht van het bedrijfsleven en de samenleving te vergroten. Als bank van de EU zal de EIB in Oekraïne een sleutelrol blijven spelen. En in nauwe samenwerking met de Europese Commissie zullen we onze unieke expertise en financieringscapaciteit inzetten om de toetreding van Oekraïne tot de Europese Unie te ondersteunen. ”

Lionel Rapaille, directeur uitbreiding en nabuurschap, EIB Global

Buiten de Europese Unie is de wereld minder stabiel dan we ons nog maar enkele jaren geleden konden voorstellen. Onze ontwikkelingstak, EIB Global, geeft concreet en wereldwijd uitvoering aan de EU-beleidsdoelstellingen op het gebied van duurzaamheid, ontwikkeling, klimaatactie en digitalisering. Of het nou gaat om het herbouwen van door de oorlog beschadigde scholen en ziekenhuizen in Oekraïne, of het bijdragen aan voedselzekerheid in Afrika, alle projecten van EIB Global hebben hetzelfde doel: het bevorderen van vrijheid, menselijke waardigheid en de rechtsstaat. Want wanneer deze waarden samengaan met meer welvaart, dan zorgt voorspoed – ook buiten onze grenzen – voor een gezamenlijke menselijke ontwikkeling waar iedereen beter van wordt.

“ Opkomende markten en zich ontwikkelende economieën missen vaak de publieke middelen om in hun ontwikkelingsbehoeften te voorzien. EIB Global vermindert de risico's van projecten en trekt private investeerders aan, en speelt zo een belangrijke rol in het dichterbij brengen van de doelen voor duurzame ontwikkeling (SDG's). Door ervoor te zorgen dat projecten voldoen aan de beste praktijken op het gebied van milieu, maatschappij en bestuur, en door duurzame en verantwoorde ontwikkeling te stimuleren, kunnen we impactvolle projecten opschalen naar een niveau dat anders niet haalbaar zou zijn. ”

Milena Messori, waarnemend directeur, corporate finance en mondiale activiteiten, EIB Global

EEN GROEN MODEL IN AFRIKA

Kenia exporteert technologie voor hernieuwbare energie, moderniseert zijn openbaar vervoer en stimuleert innovatie

Ann Masiga staat op een voetgangersbrug boven een van de drukste wegen van Nairobi en ziet hoe een stroom particuliere minibusjes forenzen naar huis brengen. Zelfs een paar meter boven het verkeer is de lucht nog dik van de benzine- en dieseldampen. Samen met de Keniaanse overheid spant Masiga zich in om de verkeerschaos te reguleren en de luchtkwaliteit te verbeteren. “Beter vervoer, water en energie – dit zijn allemaal belangrijke zaken voor dit land”, zegt Masiga, die als kredietmedewerker voor de Europese Investeringsbank in Nairobi werkt. “Een slechte infrastructuur of slecht vervoer maken alles lastiger: kinderen naar school brengen, een baan vinden, boodschappen doen of naar het ziekenhuis gaan. Mijn werk heeft een positieve invloed op veel gewone Kenianen en daarom blijf ik gemotiveerd.”

Een van Masiga's grootste projecten in 2023 is een nieuw netwerk voor snel busvervoer in Nairobi. De hoofdstad, die nu nog geen formeel vervoerssysteem heeft, krijgt binnenkort moderne busterminals, platforms om gemakkelijk in en uit te stappen, goed verlichte bushaltes, aparte voet- en fietspaden, en speciale busbanen op de overvolle snelwegen. Het project omvat een van de eerste volledig elektrische buslijnen in Oost-Afrika. **Masiga had een belangrijke rol in het team van de Europese Investeringsbank dat een lening van € 201 miljoen voor de elektrische buslijn voorbereidde. De in oktober 2023 gesloten transactie omvat ook een subsidie van € 32 miljoen van de Europese Unie.** “We gaan echt een verschil maken voor het openbaar vervoer in Nairobi”, zegt Masiga, die bij haar loopbaankeuze werd geïnspireerd door haar moeder Elizabeth Semo Masiga – een voortrekker op het gebied van vrouwenonderwijs in Kenia en de eerste vrouwelijke secretaris-generaal op het Ministerie van Onderwijs. “Het project zal een domino-effect hebben dat de vervoerssystemen in het hele land kan veranderen.”

Koppeling van klimaat en innovatie in Kenia

De nieuwe elektrische buslijn laat zien hoe nauw de toekomst van Kenia is verbonden met klimaatactie en innovatieve technologieën. Het land is koploper op het gebied van hernieuwbare energie en investeert steeds meer in groene technologie. Ook worden bedrijven in Kenia aangemoedigd om innovatief te zijn en open te staan voor kansen en groei in de rest van het continent. Het land ontwikkelt

initiatieven om de voedselvoorziening te stimuleren, kleine boeren te steunen, de export te verbeteren en zorg te dragen voor de integratie van kansarme groepen in de samenleving. De elektrische bus is een belangrijke voorziening in dit op de toekomst gerichte Kenia. Een Kenia waar maïsboeren door de velden lopen met hun ogen gericht op een mobiele app om de opbrengst te vergroten en waar mangoproducenten de allernieuwst

“ **Zonder geothermische energie zou het land moeilijk in zijn energiebehoefte kunnen voorzien** ”

technologie voor gekoelde opslag gebruiken om hun gewassen te bewaren. En een land met geavanceerde geothermische centrales die model staan voor programma's voor hernieuwbare energie die in heel Afrika worden gekopieerd.

Dit is het innovatieve Kenia dat een partner vond in de Europese Investeringsbank. Nairobi is het regionale centrum van de EU-bank en er werken bijna 30 mensen voor haar ontwikkelingsstak EIB Global. Deze vestiging in Oost-Afrika bedient Kenia, Ethiopië, Sudan, Zuid-Sudan, Uganda, Rwanda, Burundi, Tanzania, Eritrea, Djibouti en Somalië. Sinds het midden van de jaren 70 heeft de Europese Investeringsbank meer dan € 1,5 miljard in Kenia geïnvesteerd: in hernieuwbare energie, toegang tot schoon water, stedelijke ontwikkeling, financiële inclusie en kleine bedrijven. Door het opzetten van de

INZOOMEN OP KENIA

EIB-vestiging in 2021 en vervolgens van EIB Global in 2022, zijn de aanwezigheid en impact van de Bank in de regio nog verder toegenomen.

Innovatie voor Kenia om de klimaatvervuilende fase over te slaan

Voor een stralende toekomst zijn klimaatactie en innovatie van levensbelang, zowel in Europa als in de rest van de wereld. Maar Afrika wordt ernstig bedreigd door de opwarming van de aarde. Het continent heeft biljoenen dollars aan groene investeringen nodig – en Kenia wil in deze transitie een voortrekkersrol spelen. Kenia bevindt zich in een positie dat het de zwaar vervuilende industriële fase kan overslaan en meteen een duurzamere samenleving kan realiseren. In 2008 heeft het land het ontwikkelingsprogramma Vision 2030 opgesteld, waarmee het wil bereiken dat het uiterlijk in 2030 uitsluitend nog hernieuwbare energie gebruikt. **Nu al leveren hernieuwbare energiebronnen meer dan 90% van de elektriciteit van Kenia. Het land heeft flink geïnvesteerd in waterkracht en zonneparken, maar vooral in geothermische energie (aardwarmte).** Geothermie levert 40% van de energie van Kenia.

“Sinds de jaren 50 bereidt Kenia de weg voor de ontwikkeling van geothermie in Afrika”, vertelt Peketsa Mangi, terwijl achter hem, in de Grote Riftvallei van Kenia, dikke, witte stoomwolken door de aarde worden uitgestoten. Mangi groeide op zonder stroom op het Keniaanse platteland, in een huis dat werd verlicht met olielampjes. Nu is hij algemeen directeur geothermische ontwikkeling in Olkaria, bij een van de grootste geothermische projecten ter wereld. Het complex ligt ongeveer 120 kilometer ten noorden van Nairobi en bevindt zich grotendeels in het nationale park Hell’s Gate. Het park staat bekend om zijn steile kliffen, diepe kloven, rotsformaties, natuurlijke spa’s en stoomwolken die vanuit ondergrondse diepten omhoog worden gespoten. De geothermische energie komt tevoorschijn via lange breuklijnen in de aardkorst die door Oost-Afrika lopen en de hitte van het magma dichterbij het oppervlak brengen.

De geothermische installaties van Olkaria liggen te midden van boerderijen en bloemkwekerijen. Ze boren enkele duizenden meters de diepte in, vangen vervolgens stoom op en transporteren deze via pijpleidingen naar turbines die elektriciteit produceren. Grote witte pijpen transporteren water of stoom over het hele Olkaria-complex, dat zo’n 70 vierkante kilometer beslaat. De pijpen liggen op palen zodat dieren er onderdoor kunnen – zelfs giraffen kunnen er vrij rondzwerven. ‘s Ochtends ontbijten de giraffen tussen de bomen bij de geothermische gebouwen. “Zonder geothermische energie zou het land moeilijk in zijn energiebehoefte kunnen voorzien”, aldus Mangi.

De Europese Investeringsbank is een van de grootste financiers van de ontwikkeling van geothermische activiteit in Kenia en heeft sinds de jaren 80 verschillende grote investeringen gedaan. In 2017 financierde zij in Olkaria nog de uitbreiding van het aantal putten en systemen waarmee stoom wordt opgevangen. De Bank droeg ook bij aan het grootste windpark van Afrika, in een warm en droog deel van Noord-Kenia vlakbij het Turkana-meer. **In 2014 verstrekte zij een krediet van € 225 miljoen voor dit windpark. Dit was niet alleen belangrijk voor de financiering van dit tienjarige project, maar ook voor het vertrouwen erin. De Europese Unie droeg € 25 miljoen bij aan het project vanuit het EU-infrastructuurtrustfonds voor Afrika.** Het gebied telt nu meer dan 300 windturbines die elektriciteit aan meer dan een miljoen huishoudens leveren.

Anna Mwangi, geofysicus op de locatie in Olkaria en actief als mentor voor jonge vrouwen in de energiesector, ziet in deze sector volop carrièremogelijkheden voor vrouwen. Volgens haar is inclusie een groot thema in de Keniaanse samenleving en industrie, nu meer vrouwen pleiten voor gelijke behandeling en gelijkwaardige banen. Mwangi werkte bijna 15 jaar voor Kenya Electricity Generating Co., het door de overheid geëxploiteerde elektriciteitsbedrijf. De opvattingen over gender zijn in deze periode veranderd, en veranderen nog steeds. “Kenia heeft het voortouw genomen”, zegt ze, “niet alleen in de energiesector, maar ook bij het versterken van de positie van vrouwen en het herkennen van hun kwaliteiten.”

Innovatie om voedsel toegankelijk te maken

Veel nieuwe bedrijven in Kenia voeren beleid voor gendergelijkheid – en erkennen dat ook andere sociale en milieumaatregelen moeten worden genomen. In Tatu, zo'n 40 kilometer van Nairobi werd in augustus 2023 het geavanceerd koel- en vrieshuis Cold Chain geopend. Het bedrijf heeft een modern, groen energiebeleid en een sociaal plan om de positie van vrouwen te versterken. Het moedigt vrouwen aan om binnen het bedrijf carrière te maken en biedt werkgelegenheid aan kansarme groepen uit de maatschappij. De schitterend schone locatie is gebouwd met energiezuinige materialen en is buiten Zuid-Afrika de grootste faciliteit voor dit soort koelopslag op het continent.

In 2021 sloot de Europese Investeringsbank een overeenkomst voor een kapitaalinvestering van € 15 miljoen met het fonds dat de faciliteit in Tatu heeft gebouwd. Dit fonds, ARCH Cold Chain Solutions East Africa, bouwt voorzieningen voor koelopslag in dit deel van het continent. Het fonds werd gesteund door een investeringsfaciliteit die door de lidstaten van de Europese Unie is gefinancierd. Het

project draagt ook wezenlijk bij aan Kenia's inspanningen voor een van de belangrijkste VN-doelen voor duurzame ontwikkeling: geen honger meer. Door een tekort aan koelcapaciteit gaat in sommige delen van Afrika meer dan 50% van het voedsel verloren voordat het kan worden geconsumeerd. Na de voltooiing zullen in Cold Chain bananen, appels, avocado's, gevogelte en andere bederfelijke waren worden opgeslagen. Producten voor restaurants en farmaceutische bedrijven, met name COVID-19-vaccins, zullen er lang goed blijven.

“ Ik ben er trots dat ik onderdeel ben van deze impact ”

“Voedselonzekerheid veroorzaakt veel problemen en er is een groot tekort aan koelopslag”, aldus Geoffrey Emungat, facilitair beheerder bij de locatie in Tatu, terwijl hij door het uitgestrekte pakhuis loopt. “De overheid en de private sector spannen zich echt in om de risico's van voedselopslag en -transport weg te nemen, maar wij willen ook een positieve bijdrage leveren aan de samenleving en het klimaat. Ik ben er trots dat ik onderdeel ben van deze impact.”

Innovaties die bijdragen aan een inclusieve samenleving

Vert, een mango verwerkend bedrijf in Machakos – op ongeveer een uur rijden van Nairobi – is ook een project dat uitbreidt en tegelijkertijd een positieve impact op de samenleving heeft. Vert ontving een lening van Equity Bank, een Keniaanse kredietverstrekker die een van de grootste is als het gaat om leningen aan kleine boeren. **Equity Bank sloot in zowel 2019 als 2020 een overeenkomst met de Europese Investeringsbank, elk met een waarde van € 25 miljoen.** De transacties omvatten subsidies van de Europese Unie en maakten deel uit van de Agriculture Value Chain Facility. Dit door de Europese Unie gesteunde programma draagt bij aan de modernisering van landbouwbedrijven; het verbetert de bedrijfsvoering van kleine boeren, bevordert een inclusieve samenleving en helpt jongeren.

Vert levert aan grote sapproductanten zoals Coca-Cola en verkoopt een breed assortiment gedroogd fruit. Het bedrijf werkt samen met meer dan 5 000 kleine boeren. Het maakt duurzame keuzes door bijvoorbeeld de ketels te verhitten met zaden en mangoschillen, en zonnepanelen te gebruiken om minder afhankelijk te zijn van het nationale elektriciteitsnet. Het bedrijf geeft prioriteit aan het in dienst nemen van vrouwen en werkt bij voorkeur samen met boerderijen die door vrouwen worden geleid. “Kenia creëert een omgeving die goed is voor vrouwen, zodat zij een grotere rol gaan spelen in de economie en kunnen laten zien wat zij kunnen”, zegt Jane Maina, algemeen directeur van Vert.

Innovatieve verzekering voor de kleinste boeren

Een bedrijf dat probeert te groeien door innovatiever te zijn en enkele van de belangrijkste maatschappelijke problemen op te lossen is Pula, dat verzekeringsproducten voor de kleinste boeren aanbiedt. Eigenaren van een klein boerenbedrijf hebben vaak geen vangnet en worstelen met de onvoorspelbaarheid van regen, hitte en droogte als gevolg van klimaatverandering. “Wij helpen mensen

INZOOMEN OP KENIA

die boeren voor hun levensonderhoud en dagelijkse consumptie, en misschien een deel van hun producten verkopen om wat geld te verdienen voor schoolgeld of dagelijkse kosten”, vertelt Faith Kinuthia, manager buitendienst bij Pula. “Verzekeringen kunnen deze boeren beschermen tegen veel risico’s, zoals een tekort aan neerslag, of plagen en ziekten. Als de gewassen worden vernield door ongedierte, staat de boer met lege handen. Ze lopen aan tegen de vele gevolgen van klimaatverandering.”

Kleine boeren in Kenia vormen een van de grootste groepen binnen de beroepsbevolking. En landbouw is de belangrijkste bron van economische activiteit, werkgelegenheid en export. Meer dan 40% van de bevolking werkt in de landbouw, onder wie 70% van de plattelandsbevolking, en landbouw is goed voor meer dan 30% van het bruto binnenlands product van Kenia. Dominick Wanyoike heeft een kleine maïsboerderij in Nakuru County, een gebied met voornamelijk kleine boeren die minder dan vijf hectare land bewerken. “We besloten ons te verzekeren toen we niet zo lang geleden een jaar hadden waarin de verwachte regens uitbleven”, aldus Wanyoike. “De feitelijke oogst was minimaal en omdat droogtes steeds vaker voorkomen, kwamen we in de problemen.”

Pula introduceerde zijn verzekeringsproducten voor kleine boeren in Kenia in 2015 en breidt deze nu uit naar andere landen in de regio. Het bedrijf neemt de verzekering op in de kosten van zaden en kunstmest of biedt de verzekering aan via overheidssubsidies. Zo blijven de kosten van de verzekering voor boeren laag. De boeren krijgen van de verzekering een vergoeding uitbetaald als hun oogst minder oplevert dan een vooraf vastgestelde hoeveelheid. **Pula kreeg steun van het Africa Fund van het durfkapitaalbedrijf TLcom, dat zich richt op technologiebedrijven in de uitbreidingsfase. De Europese Investeringsbank is een belangrijke investeerder in TLcom. In 2016 ondertekende de Bank een investeringsovereenkomst van € 10 miljoen, en overweegt nu weer een investering te doen om meer nieuwe Afrikaanse bedrijven te helpen. Deze investering maakt deel uit van de Boost Africa-faciliteit die door de Europese Commissie wordt gefinancierd.**

Inspirerende veranderingen voor vervoer in heel Kenia

Klimaatverandering, dat zulke negatieve gevolgen heeft voor kleine boeren, was ook de aanleiding om in de hoofdstad een groot project op te zetten: een nieuw bussysteem met een volledig elektrische lijn. De wegen van Nairobi zijn vaak druk en het verkeer komt in de spits bijna niet vooruit. Er zijn maar weinig stadsbussen, geen trams of metro’s, en slechts beperkte spoorverbindingen. De meeste mensen reizen dan ook per particuliere bus (‘matatu’) of minibus, of nemen de auto. Naarmate de bevolking van de stad groeit, nemen ook de verkeersopstoppingen, reistijd, geluidsoverlast en luchtvervuiling toe. “De overheid wil het busvervoer echt graag verbeteren”, zegt Joseph Kochalle, verkeerskundige bij de Nairobi Metropolitan Area Transport Authority. “In Nairobi is het ontzettend moeilijk om thuis te komen of je reis te plannen.”

Op een avond staat Carolyne Omondi in het centrum van Nairobi naast een drukke snelweg. Na een volle dag werken is ze op weg naar haar huis in de sloppenwijk Kibera. Auto’s, busjes en vrachtwagens passeren haar rakelings, terwijl ze uitkijkt naar een bus. Net als de meeste forenzen wacht Omondi in een lange rij, op een onveilige plek, om een plaats te bemachtigen in een vaak oude, gammele en oncomfortabele matatu. “Betere bussen en beter vervoer zouden mijn leven een stuk eenvoudiger maken”, zegt ze.

“ We besloten ons te verzekeren toen we niet zo lang geleden een jaar hadden waarin de verwachte regens uitbleven ”

WE ZULLEN HEN NOOIT IN DE STEEK LATEN

Van ziekenhuizen tot vervoer: de EU-bank helpt Oekraïense steden zodat ze toegang blijven houden tot water, elektriciteit, verwarming en gezondheidszorg

Als je Maria Bobkova vraagt waar ze tegenaan loopt bij haar werk in een Oekraïens ziekenhuis tijdens de oorlog, weet ze niet waar ze moet beginnen. “We hebben overal problemen gehad, van de ingang op de begane grond tot aan het dak”, vertelt Bobkova, 71 jaar oud en hoofdarts van Ziekenhuis nr. 8 in Odessa. “We zijn een groot ziekenhuis met veel gebouwen en die waren allemaal beschadigd.”

Odessa, aan de zuidkust van Oekraïne, was een van de eerste gebieden die in februari 2022 door de Russen werden gebombardeerd. Sindsdien is het voor ziekenhuizen in Odessa een groot probleem om altijd elektriciteit te hebben, of voldoende voorraden en medisch personeel. Maar ook al voor de oorlog moest er het nodige worden gedaan aan ziekenhuizen zoals het nr. 8, dat uit 1964 stamt en nooit is gerenoveerd. Om Bobkova en haar medewerkers te helpen de gaten te dichten, **heeft EIB Global, de ontwikkelingstak van de Europese Investeringsbank, een lening van € 600 000 uitbetaald voor de renovatie van de polikliniek van het ziekenhuis**, dat bekend staat om de hooggekwalificeerde specialisten die er werken. Hierdoor kon het ziekenhuis de belangrijkste reparaties in juli 2023 afronden, nieuw meubilair kopen en de fundering repareren. Ook was er geld voor gespecialiseerde ruimten, nieuwe elektrische voedingen, isolatie in de muren en een nieuw dak om een eind te maken aan de lekkages. Er werden krachtige generatoren geïnstalleerd die elektriciteit leveren als er weer een stroomstoring is als gevolg van de oorlog. “We hebben nu een totaal ander ziekenhuis”, aldus Bobkova. “Veel mensen konden zich niet voorstellen dat zulke veranderingen tijdens de oorlog mogelijk waren.”

In veel steden is de bevoorrading onzeker

De Europese Investeringsbank heeft sinds het begin van de oorlog iedere maand noodfinanciering voor Oekraïne goedgekeurd. De nadruk lag daarbij op infrastructuur zoals elektriciteitsleidingen, verwarmingssystemen, watervoorziening, ziekenhuizen, scholen, wegen, spoorwegen, trams, bruggen en buurtcentra. Door de oorlog hebben bewoners een veel slechtere toegang tot water, elektriciteit, verwarming, gezondheidszorg, onderwijs en sociale voorzieningen. In veel steden in het oosten, waar hevig wordt gevochten, is het vaak onzeker of er water, verwarming of stroom zal zijn.

“Het is altijd moeilijk om met burgemeesters te praten, omdat ik nooit weet hoe slecht de situatie is”, zegt Violaine Silvestro von Kameke, senior kredietmedewerker bij de Europese Investeringsbank en werkzaam aan projecten in Oekraïne. Zij heeft met een groot aantal burgemeesters regelmatig contact. “Wanneer burgemeesters met mij praten, is dat vaak vanuit een schuilkamer, of moeten ze ervoor zorgen dat ze niet bij een raam staan. Soms maken ze zich zorgen of hun gezin wel op een veilige plek zit. En soms gaat tijdens onze gesprekken het alarm af en moeten ze zich naar een schuilplaats haasten. Ik zeg hen dat ik hun veerkracht bewonder en dat we hen nooit in de steek zullen laten.”

Nieuw investeringsfonds voor prioritaire sectoren

Bij de meest recente steun van de Europese Investeringsbank staat het speciale investeringsfonds EU voor Oekraïne centraal. Dit fonds biedt hulp in alle sectoren, met onder andere durfkapitaalinvesteringen voor de private sector. **De EU-lidstaten hebben meer dan € 400 miljoen aan dit fonds van EIB Global toegezegd**, onder andere voor gezondheidszorg, vervoer, onderwijs, cyberveiligheid,

“ **Veel mensen konden zich niet voorstellen dat zulke veranderingen tijdens de oorlog mogelijk waren** ”

kritieke sociale infrastructuur en de private sector. Andere steun van de Europese Investeringsbank aan Oekraïne bestaat uit: een serie kredietgaranties in 2023 waardoor de Europese Investeringsbank **€ 100 miljoen aan nieuwe financiering kan verstrekken; € 100 miljoen aan technische bijstand** om Oekraïne te helpen bij de voorbereiding van herstelprojecten; **een eerste herstellepakket van bijna € 700 miljoen begin 2022**, gesteund door een Europese garantie, voor onmiddellijke hulp aan Oekraïne; **€ 1,6 miljard in het najaar van 2022**, gesteund door de Europese Commissie, voor noodreparaties aan spoorlijnen, wegen, bruggen, gebouwen en huizen; en **€ 4 miljard om de 6 miljoen Oekraïners te helpen die tijdens de oorlog in andere Europese landen moeten wonen**.

“We ontvangen voortdurend verzoeken van steden. Zij vertellen ons wat ze nodig hebben en wij bekijken vervolgens hoe we de projecten van de grond kunnen krijgen en wat prioriteit moet krijgen”, zegt István Heinczinger, senior specialist vervoer bij de Europese Investeringsbank, die Oekraïense steden helpt bij de modernisering van hun trams, metro’s, bussen en trolleybussen. Sinds 2007 heeft de Bank meer dan € 2,7 miljard in vervoersprojecten in Oekraïne geïnvesteerd en tijdens de oorlog neemt dit bedrag verder toe.

Dagelijks contact met deskundigen van de Verenigde Naties

Voor de uitvoering van dit werk onderhoudt de Europese Investeringsbank nauw contact met projectmanagers van het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties die in Oekraïne werken, zoals Igor Kisteniyov-Kavkazkii. De kredietmedewerkers en ingenieurs van de EIB hebben wekelijks, of soms dagelijks, contact met deskundigen als Kisteniyov-Kavkazkii. “Het herstelwerk dat we doen is van cruciaal belang voor de stabiliteit van het land en de steun aan de bevolking in deze moeilijke tijd”, zegt VN-medewerker Kisteniyov-Kavkazkii. Zijn technisch coördinatieteam is deels gevestigd in de Oost-Oekraïense Donbas-regio, een van de gebieden waar de Russische invasie begon. “Er moet dringend worden herbouwd.”

Scholen en kinderen zijn twee van de prioriteiten bij de herstelwerkzaamheden en wederopbouw. Met een lening van € 1 miljoen van de Europese Investeringsbank kon de V.I. Vernadskyi-basisschool in Shyshaky in Oost-Oekraïne worden gerepareerd. In september 2023 ging de school weer open voor de 466 leerlingen, onder wie kinderen van gezinnen die uit het oorlogsgebied bij de oostelijke grens waren gevlucht. “We moeten geduld hebben”, zegt Inna Hamchuck, docent geschiedenis aan een andere school die met financiering van de Europese Investeringsbank werd hersteld. “Alle kinderen in Oekraïne hebben recht op onderwijs van hoge kwaliteit, maar dat is op dit moment heel moeilijk.”

KLEINE BEDRIJVEN AAN DE GROTE RIVIER

Egypte streeft naar een miljoen nieuwe kleine ondernemers, minder verkeersopstoppingen in grote steden en meer elektrisch vervoer – en wil het water dat door de Nijl stroomt beter benutten

Vrienden en familie van Rasha Mohamed waarschuwden haar dat het riskant zou zijn een kledingwinkel te openen in een economisch slechte tijd. Maar ze was dit al jaren van plan. Toen haar ondernemerskrediet werd goedgekeurd, aarzelde ze daarom geen moment. “In Egypte zijn veel mensen zoals ik, die dit ook willen”, zegt Mohamed. In 2022 leende zij 100 000 Egyptische pond (€ 3 000) om zo’n 40 kilometer ten westen van Caïro een winkel te openen. Daar verkoopt ze moderne jurken, kinderkleding en abaya’s, de lange, wijde jurken die Egyptische vrouwen dragen en die op traditionele ontwerpen zijn geïnspireerd. “Mensen zitten echt op dit soort hulp te wachten. Zonder financiële steun is het te moeilijk om zoiets te doen, vooral wanneer het economisch slechter gaat.”

Banen in het midden- en kleinbedrijf zijn goed voor bijna 75% van de totale werkgelegenheid in Egypte. Als er dan economische problemen ontstaan, wordt het voor veel mensen dus moeilijk om in hun bestaan te voorzien. In 2023 worstelde het land met stijgende schulden, inflatie en een dalende wisselkoers. **Het antwoord: vooral kleine ondernemingen steunen. Egypte wil in dit decennium een miljoen nieuwe ondernemers, mannen en vrouwen, helpen een eigen bedrijf op te zetten en biedt jongeren daarom scholing en financieel advies.** Deze bijstand is nog urgenter nu veel mensen hun baan tijdens de COVID-19-pandemie hebben verloren.

Het land van Cleopatra, Toetanchamon en de Grote Piramide kampt met alle uitdagingen van een groot ontwikkelingsland: van het creëren van werkgelegenheid voor een groeiend aantal jongeren, tot het aanpakken van de gevolgen van klimaatverandering en de vervuiling die daarvan de oorzaak is. Egypte pakt deze obstakels aan door te investeren in kleine bedrijven, maar ook in grote infrastructuurprojecten die zorgen voor betere waterzekerheid, waterzuivering, irrigatie en landbouw, en die de uitstoot van verouderde fabrieken en vervoerssystemen terugdringen.

Sinds 1979 heeft de Europese Investeringsbank deze projecten gesteund met meer dan € 15 miljard aan investeringen, vaak met behulp van subsidies of kredietgaranties van de Europese Unie. In oktober 2023 werd het EIB-kantoor in Caïro een regionaal centrum voor Noord-Afrika en het Midden-Oosten. Het kantoor is een belangrijke vestiging van EIB Global – de tak van de EIB voor activiteiten buiten de Europese Unie. De investeringen van de Bank variëren van grote watersystemen tot leningen die Egyptische banken doorlenen aan kleine ondernemers, zoals Rasha Mohamed. Haar winkel wordt gesteund door een veel grotere EIB-lening aan Banque du Caire, die zich specialiseert in microfinanciering.

Vervoer loskoppelen van vervuiling

De publieke en private sector van Egypte investeren ook in de groene transitie, de circulaire economie, hernieuwbare energiebronnen en moderne landbouw. In de grootste steden van Egypte zijn recyclingcontainers inmiddels gemeengoed geworden. Zelfs geldautomaten vragen gebruikers om geen bon te laten afdrucken – alles voor de planeet. “Uiteindelijk leven we allemaal op deze aarde, en daarom willen we de rest van de wereld laten zien dat het ons kan schelen”, zegt Mohamed Wael Nasser, hoofd productontwikkeling bij de grote Egyptische drukkerij Roto House. Dit in de buurt van Caïro gevestigde bedrijf heeft in 2020 flink geïnvesteerd om de emissies van oplosmiddelen in zijn fabriek te verminderen.

INZOOMEN OP EGYPTE

Een lening van € 2,5 miljoen van de Bank van Alexandrië heeft hen daarbij geholpen. De financiering van Roto House was mogelijk doordat **de Europese Investeringsbank in 2018 een kaderlening van € 20 miljoen aan de Bank van Alexandrië goedkeurde om kleine ondernemers te helpen, en in 2023 een vergelijkbare lening van € 15 miljoen steunde.** “Dit type investeringen is erg duur, maar voor ons is het een win-winsituatie”, legt Nasser uit. “Het is goed voor ons bedrijf als klanten weten dat we om het milieu geven, en het helpt ook nog eens tegen klimaatverandering. Nu brengen we geen schade toe aan de ozonlaag.”

Klimaatverandering en milieu zijn belangrijke onderwerpen in grote Egyptische steden als Caïro. Er worden grote infrastructuurprojecten gepland om verkeersopstoppingen en vervuiling in de stad en het land te bestrijden. Denk hierbij aan meer elektrische metro's, een van de langste elektrische monoraillijnen ter wereld, een elektrische hogesnelheidstrein en een nieuw netwerk van stadsbussen. Het doel: miljoenen forenzen uit hun auto krijgen en in het openbaar vervoer. “De metro is een van de grootste projecten in Egypte”, zegt Walid Al-Arif Billah, zwemcoach en onlangs afgestudeerd op informatiesystemen, terwijl hij staat te wachten bij metrolijn 3. **Deze lijn is het modernste onderdeel van het netwerk en werd gefinancierd met een lening van € 600 miljoen van de Europese Investeringsbank.** “De metro is voor iedereen heel eenvoudig en veilig gemaakt. En de prijs speelt ook een rol. Kaartjes zijn voor de meeste mensen nog steeds goed te betalen.”

“Tegenwoordig kunnen veel mensen in Caïro zich niet voorstellen hoe het is om geen metro te hebben”

Het metrosysteem van Caïro werd in 1987 geopend als van de eerste in Afrika en het Midden-Oosten. De verschillende metrolijnen vervoeren dagelijks miljoenen passagiers. De Europese Investeringsbank hielp bij de uitbreiding van vele onderdelen van de metro en steunt al meer dan vier decennia andere grote vervoersprojecten. **In 2021 maakte de Bank bekend dat zij over een periode van vijf jaar meer dan € 1 miljard zou gaan investeren in metro- en tramprojecten in Caïro en Alexandrië.** Lijn 3 is net zo modern als andere metrolijnen in de wereld, met airconditioning, beveiliging en verlichting, moderne kaartautomaten en aparte metrostellen voor vrouwen. Sinds 2023 is de Bank betrokken bij een nieuwe investering om lijn 1 van de metro in Caïro te verlengen en moderniseren. “Tegenwoordig kunnen veel mensen in Caïro zich niet voorstellen hoe het is om geen metro te hebben”, zegt Ahmed Beltagui, die zich als ingenieur bezighoudt met energie en vervoer op het kantoor van de Europese Unie in Caïro. “Vanuit economisch oogpunt is de metro erg belangrijk omdat deze leidt tot minder verkeersopstoppingen en mensen naar hun werk te brengt. Maar de metro bespaart mensen ook veel tijd. Met de bus reizen is in Caïro bijna niet te doen.”

Oplossingen voor Alexandrië

Alexandrië heeft soortgelijke problemen met verkeersopstoppingen en vervuiling. Veel straten in Alexandrië zijn smal en volgepakt met auto's, riksja's en Russische Lada's die als taxi worden gebruikt. De spoor- en tramlijnen zijn oud en worden steeds slechter. De stad met zijn 5 miljoen inwoners wordt ook druk bezocht door toeristen, wat de mobiliteit nog verder bemoeilijkt. “Je verplaatsen is lastig, vooral in het toeristenseizoen, omdat er overal auto's zijn”, legt beroepsduiker Walid Maneb uit boven een kop thee in een restaurant bij Shatby Beach, een van de vele lange, gouden stranden van de stad. “Iedereen in de stad zou geholpen zijn met betere treinen en trams.”

In september 2023 keurde de Europese Investeringsbank een lening van € 750 miljoen goed voor de renovatie van bijna 22 kilometer aan forenzenlijnen in Alexandrië. Het geld is bestemd voor nieuwe wagons, het renoveren van de stations, het aanleggen van nieuw spoor en het vervangen

van dieselmotoren door elektrisch aangedreven treinen. Eerder, in 2020, ontving Alexandrië al een lening van € 138 miljoen voor de modernisering van een elektrische tramlijn van 13,8 kilometer met onder andere nieuwe tramstellen en -motoren. De stad heeft meer dan 30 kilometer aan tramlijnen die uit 1863 stammen en grote stukken van dit netwerk zijn aan modernisering toe. “We moeten het autoverkeer in Alexandrië terugdringen, maar de problemen ook vanuit andere kanten benaderen”, zegt Fatma Rashad, directeur-generaal economische planning van de Egyptische Transport Planning Authority. Samen met een groep mondiale ontwikkelingspartners maakt ze een rondrit in een verouderde dieseltrein over een van de hobbelige forenzenlijnen die de komende jaren zal worden vervangen. “We hebben nog een lange weg te gaan, maar ik ben optimistisch dat in de nabije toekomst zowel de verkeersdrukte als de vervuiling aanzienlijk zal afnemen.”

Het geschenk van de Nijl

Een ander groot infrastructuurprobleem voor zowel Alexandrië als de rest van het land is water. De watervoorziening verslechtert door bevolkingsgroei, klimaatverandering, vervuiling en regionale geschillen. Egyptenaren zijn voor 90% van het drink- en irrigatiewater afhankelijk van de Nijl. Het land wordt dan ook wel het ‘geschenk van de Nijl’ genoemd omdat het zonder de rivier vooral woestijn zou zijn. Tegenwoordig is Egypte wereldwijd een van de landen met de meeste waterschaarste: de beschikbare hoeveelheid water per hoofd van de bevolking is beduidend lager dan het mondiale gemiddelde.

De Europese Investeringsbank is een van de grootste investeerders in waterprojecten ter wereld en heeft alleen al in Egypte meer dan € 1 miljard aan deze sector uitgeleend. **In 2018 keurde de Europese Unie een subsidie van € 25 miljoen goed en sloot de Europese Investeringsbank een kredietovereenkomst van € 214 miljoen met Egypte om de vervuiling van de Nijldelta terug te dringen** en de watervoorziening, waterzuivering en afvalverwerking te verbeteren. Deze investering is bedoeld voor de sanering van de Kitchener Drain, een van de meest vervuilde afvoerkanalen van Egypte. Langs het kanaal, dat zo’n 70 kilometer lang is en dwars door steden niet ver van de Middellandse Zee loopt, staat een lange rij afvalwaterzuiveringsinstallaties. Het plan om dit afvoerkanaal schoon te maken en vervuiling door lozingen in zee te voorkomen, is onderdeel van het EU-programma voor de verbetering van de waterkwaliteit in vele mediterrane landen. “Water is voor iedereen belangrijk, maar vooral in Alexandrië”, zegt Maneb, de duiker. “Kijk maar om je heen: schoon water zorgt voor banen, geeft ons voedsel en trekt miljoenen toeristen aan.”

“We moeten ook investeren in de planeet”

Nasser, de manager productontwikkeling bij het in Gizeh gevestigde Roto House, vertelt dat zijn collega’s er soms moe van worden – zo vaak als hij het heeft over het belang van schoon water in Egypte, of over het milieu en het tegengaan van de opwarming van de aarde. Nasser vertegenwoordigde het bedrijf op de VN-klimaatop in 2022. Hij constateert dat de kwaliteit van het water in de Nijl verwaarloosd is, dat het land het grootste deel van zijn voedsel importeert, en dat de Egyptische economie en landbouw bedreigd worden door klimaatverandering – meer dan in de meeste andere landen het geval is. “Mijn hoop is dat andere bedrijven in onze klimaatvoetsporen treden en dat anderen er ook van overtuigd zijn dat onze planeet moet worden beschermd”, vertelt Nasser. Zijn bedrijf is een van de grootste drukkerijen van verpakkingen en etiketten in Egypte. “We moeten ook investeren in de planeet en ervoor zorgen dat het goed gaat met de planeet.”

Nasser heeft het dak van de fabriek van Roto House volgelegd met zonnepanelen, goed voor meer dan 10% van de elektriciteit die het bedrijf gebruikt. Het nieuwe reinigingssysteem voor tanks, buizen en ventilatiekanalen verwijdert de schadelijke chemische dampen voordat ze vrijkomen. Het systeem vermindert ook de geur van chemicaliën in de fabriek en helpt ademhalingsproblemen voorkomen.

INZOOMEN OP EGYPTE

De meeste recente lening aan de Bank van Alexandrië, een financieringstransactie van € 15 miljoen in 2023, is vergelijkbaar met de lening voor de milieuverbeteringen van Roto House. De lening is afkomstig uit de Green Economy Financing Facility die Egyptische bedrijven moet helpen over te stappen op groene energie. Beide leningen aan de Bank van Alexandrië omvatten ook subsidies voor technische bijstand van de Europese Unie, met als doel groene investeringen te versnellen.

Inclusie en microfinanciering bevorderen

Banque du Caire, een van de grootste verstrekkers van microfinanciering in het land, draagt bij aan inclusie, de ontwikkeling van gemeenschappen en een betere positie van ondernemers. De Europese Investeringsbank sloot in februari 2023 een kredietovereenkomst van € 70 miljoen met Banque du Caire. Hierdoor kon deze bank meer leningen verstrekken aan kleinere ondernemers in Caïro en Alexandrië die moeilijk financiering kunnen krijgen. Soms wordt een microkrediet goedgekeurd terwijl de aanvrager niet volledig aan de voorwaarden voldoet, zolang de buitendienstmedewerkers van de bank de transactie maar goedkeurt. Deze medewerkers controleren de kwaliteit van de aanvragers door met vrienden en burens te spreken en talloze documenten te beoordelen.

Sherif Sayed sloot in januari 2023 een lening van 70 000 Egyptische pond (€ 2 100) af bij Banque du Caire om een groter café te openen. Het café is gelegen in de universiteitsstad Zes Oktober, een nieuwe stad in de woestijn waar veel studenten, jongvolwassenen en nieuwkomers uit landen als Syrië of Irak wonen. Het nieuwe bedrijf van Sayed heet Zeaab El-Gabal (bergwolven) en is vernoemd naar een beroemde Egyptische televisieserie die gaat over het leven en de tradities in de zuidelijke regio van Egypte. Voor Egyptenaren uit deze regio, Opper-Egypte, is het moeilijk om aan financiering te komen, omdat men de risico's daarvan groter acht dan die van een lening aan mensen uit grotere steden zoals Caïro of Alexandrië. Deze lening is de tweede lening die Sayed van de Banque du Caire krijgt. Zijn nieuwe café heeft vier medewerkers en biedt ruimte aan zo'n zestig bezoekers. "Met kleine projecten zoals het mijne, wordt de kiem gelegd voor grote bedrijven", zegt Sayed. "Als kleine bedrijven financiering kunnen vinden, zullen ze op een dag een groot bedrijf zijn. We beginnen allemaal vanaf nul. Niemand begint groot."

“**Schoon water zorgt voor banen, geeft ons voedsel en trekt miljoenen toeristen aan**”

DE GROENE X-FACTOR

Grote financiering voor modernisering van de spoorlijn tussen Belgrado en Niš betekent boost voor regionale verbindingen, handel, groei en integratie in de EU

De lang gekoesterde droom dat treinen vlot door de Westelijke Balkan rijden, zou binnenkort wel eens kunnen uitkomen. **Een financieel pakket van de EU ter waarde van € 2,2 miljard voor het traject Belgrado-Niš – onderdeel van de Corridor X-spoorlijn in Servië – bewijst dat de regio op de goede weg is.** Dankzij deze financiering duurt de treinreis tussen deze twee Servische steden straks minder dan twee uur en zullen snelheden tot wel 200 km/uur worden bereikt. Op dit moment duurt de reis minstens zes uur per trein, of zo'n drie uur met de auto. "Toen de spoorlijn in 1884 werd aangelegd, duurde de reis acht uur en nu nog steeds zes en een half", sprak de Servische president Aleksandar Vučić in februari 2023 bij de presentatie van de EU-financiering in Belgrado. "In 130 jaar is er niets veranderd. Nu veranderen we Servië, met de hulp van de Europese Unie."

De eerste investeringssubsidie van € 82,8 miljoen van de Europese Investeringsbank aan het Servische Ministerie van Openbare Werken, Vervoer en Infrastructuur werd bezegeld in een trein van Belgrado naar Niš, in aanwezigheid van medewerkers van de Servische overheid, de Europese Unie en de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling. De Europese Unie zal tot € 598 miljoen aan subsidies verstrekken, waardoor dit tot nu toe de grootste EU-donatie voor één project in Servië is. **Het pakket omvat ook een lening van € 1,1 miljard van de Europese Investeringsbank** en een lening van € 550 miljoen van de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling.

"We hebben dit project gekozen omdat het echt iets kan veranderen voor de Serviërs, voor de bevolking van Zuid-Servië en daarmee ook voor de hele regio", zegt Olivér Várhelyi, Eurocommissaris voor Uitbreidingsonderhandelingen. "Omdat deze trein moet zorgen voor groei en banen", gaat Várhelyi verder, "moet dit ook leiden tot investeringen in gebieden waar deze het hardst nodig zijn – in het zuiden van Servië. Maar ook tot een nieuw Servië en een nieuwe regio."

Duurzame steun voor lokale partners en groene projecten

Na voltooiing zullen jaarlijks naar verwachting 2,3 miljoen reizigers van de nieuwe spoorlijn profiteren. Ook zal er 9,4 miljoen ton aan goederen over de lijn worden vervoerd, wat nieuwe kansen voor bedrijven en voor de werkgelegenheid met zich meebrengt.

EIB Global, de tak van de EU-bank voor activiteiten buiten de Europese Unie, keurde een bedrag van € 1,1 miljard goed voor deze grootschalige investering, die de cruciale verbinding tussen de Europese Unie en de Westelijke Balkan nieuw leven inblaast en Midden-Europa verbindt met Thessaloniki in Griekenland en Sofia in Bulgarije. De investering maakt deel uit van het economisch en investeringsplan voor de Westelijke Balkan van de Europese Unie. Dit plan, met een budget van € 30 miljard, moet investeringen aantrekken voor vervoer, energie, en de groene en digitale transitie, om duurzame groei en banen te creëren met een waarde van een derde van het bbp van de regio.

De Europese Investeringsbank heeft meer dan € 1,2 miljard in de spoorwegsector geïnvesteerd. Daarmee is zij een van de grootste financiers van de vervoerssector in de regio en draagt zij bij aan economische samenwerking en connectiviteit.

// Nu veranderen we Servië, met de hulp van de Europese Unie //

Veiliger, groener en efficiënter reizen in Servië

Dankzij de renovatie van de spoorlijn tussen Belgrado en Niš krijgt Servië betere verbindingen met andere Europese spoorwegnetten. Dit maakt goederenvervoer sneller en de reistijd voor woon-werkverkeer aanzienlijk korter. Omdat reizen per trein een schone vorm van vervoer is, draagt de modernisering van de spoorwegen ook bij aan een schoner milieu. “Het moderniseren van de spoorweginfrastructuur en het veiliger en efficiënter maken van het vervoer per spoor, is een van onze prioriteiten in de Westelijke Balkan en speelt een belangrijke rol in de economische ontwikkeling van de regio”, aldus Matteo Colangeli, EBWO-directeur voor de Westelijke Balkan. “We zetten ons al lange tijd in voor de Servische spoorwegsector en we werken graag samen met de Europese Unie en de Europese Investeringsbank bij dit belangrijke project.”

De vervoersprojecten die de Europese Unie in Servië financiert, moeten zorgen voor betere verbindingen en zo de economische integratie stimuleren – de integratie van Servië in de regio, en van de regio in de Europese Unie. Ze dragen bij aan de hervorming van de spoorwegen en aan de invoering van een moderne, kostendekkende weginfrastructuur.

NA DE AARDBEVING

Marokko investeert in nieuwe onderwijsinfrastructuur en pakt sociale ongelijkheid aan op het door de aardbeving verwoeste platteland

Begin september 2023 werd de regio Al Haouz in Marokko getroffen door een aardbeving met een kracht van 6,8 op de schaal van Richter. Daarbij werden 50 000 huizen vernietigd en 1 000 scholen zwaar beschadigd – vele daarvan moesten worden afgebroken. Docenten en leerlingen in de zwaarst getroffen gebieden raakten hun huis kwijt en moesten slapen in de zwaar beschadigde schoolgebouwen, die al ernstig verwaarloosd waren voordat de aardbeving plaatsvond. Marokko besteedt ongeveer 5% van zijn bruto binnenlands product aan onderwijs, maar nu zijn er niet voldoende middelen om het netwerk van 8 022 basisscholen te onderhouden, op te knappen en uit te breiden.

Marokko had al een nationaal plan om het onderwijs in afgelegen gebieden, zoals het Atlasgebergte, te verbeteren, omdat de schoolprestaties daar in vergelijking tot de rest van het land achterblijven. Sinds de aardbeving versnelt het Ministerie van Onderwijs de verwerking van aanvragen voor bouwvergunningen, zodat de wederopbouw eind 2023 van start kan. “Dit project betekent een doorbraak voor het onderwijs in Marokko”, vertelt Didier Bosman, een senior architect die zich bezighoudt met de EIB-financiering voor het project. “Het is een topprioriteit voor het Marokkaanse Ministerie van Onderwijs, dat zo de kloof tussen stad en platteland wil dichten.”

De Europese Investeringsbank leende Marokko € 102,5 miljoen om 150 openbare scholen te bouwen en te zorgen voor de benodigde voorzieningen zoals schoolmateriaal, accommodatie en vervoer. **Alle middelen worden nu overgeheveld naar de gebieden die het zwaarst door de aardbeving zijn getroffen. In oktober 2023 heeft de Europese Investeringsbank toegezegd in de komende drie jaar € 1 miljard te zullen bijdragen aan het Marokkaanse programma voor wederopbouw na de aardbeving.**

Om de investeringen te helpen plannen, **ontving Marokko ook een aanvullende subsidie van € 650 000 in het kader van het EIB-initiatief voor economische veerkracht**, een fonds dat bijdraagt aan veerkrachtige en inclusieve groei in het zuidelijk nabuurschap en de Westelijke Balkan. Hiermee wordt de technische bijstand in de planningsfase van het project gefinancierd, zoals een uitgebreid onderzoek naar de behoeften en problemen van plattelandsscholen. Dit onderzoek zal als blauwdruk dienen voor toekomstige onderwijsprojecten in het land.

Onderzoek naar onderwijsbehoeften

Voordat met de bouw werd gestart, bezocht een technisch bijstandsteam van de EIB meer dan 30 openbare scholen, waaronder de Eghrem N’ougdal-school in Ouarzazate en École Vivante in de Ait Bouguemez-vallei in het Atlasgebergte, om meer inzicht te krijgen in de situatie. Marokko ontving daarnaast nog een aanvullende lening van € 9 miljoen van het Investeringsplatform voor het nabuurschap, bestemd voor lesmateriaal en verbetering van het onderwijs. “Hoewel er in Marokko op het gebied van onderwijs nog veel moet gebeuren, zijn er ook een aantal positieve voorbeelden”, zegt hij. “Zo is er een vrouw die in de bergstreek een basisschool heeft opgezet, met speciale klassen voor gehandicapte kinderen. Deze school is gefinancierd door het Ministerie van Onderwijs. Het was zo’n succes dat ze ook een middelbare school heeft opgezet, zodat de leerlingen hun opleiding konden vervolgen. Dit is wat we in het hele land willen zien.”

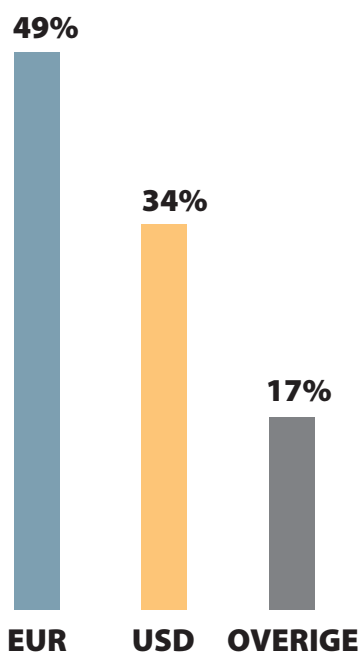

WAAR HET GELD VANDAAN KOMT

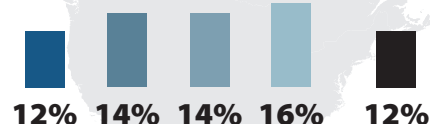
De Europese Investeringsbank, 's werelds grootste multilaterale geldnemer en kredietgever, haalde in 2023 € 49,8 miljard op uit de internationale kapitaalmarkten, waarvan € 14,6 miljard via klimaatobligaties of duurzaamheidsobligaties. De emissies van de Bank bereiken investeerders die doorgaans niet in Europa beleggen, maar nu indirect in Europese projecten investeren via de obligaties van de EIB.

De Bank gaf obligaties uit in 16 valuta's, waarvan het merendeel in de kernvaluta's euro en Amerikaanse dollar. Diversificatie van bronnen en looptijden zorgt voor flexibiliteit van het inleenbeleid van de Bank. Door in meerdere valuta's te emitteren, kan de EIB ook geld uitlenen in een aantal lokale valuta's.

EMISSIE PER VALUTA

NOORD- EN ZUID-AMERIKA

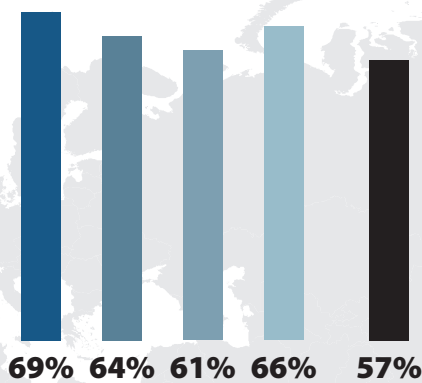
DE BLOCKCHAIN VERGROENEN

De Europese Investeringsbank zette opnieuw een stap in de ontwikkeling van duurzame kapitaalmarkten door de introductie van de eerste **blockchain-klimaatobligatie**. Bij de emissie van deze tweejarige obligatie van 1 miljard Zweedse kronen (€ 87 miljoen) werd gebruik gemaakt van een unieke blockchaintechnologie die is ontwikkeld door de afdeling corporate and investment banking van Crédit Agricole en de in Stockholm gevestigde Scandinaviska Enskilda Banken. Het obligatieplatform is gebaseerd op het Proof of Climate Awareness-protocol. Door toepassing van dit protocol wordt minder energie gebruikt dan in vergelijkbare systemen met of zonder blockchain. Het protocol is voor deelnemers ook een stimulans om de milieu-voetafdruk van hun handelsinfrastructuur te verkleinen.

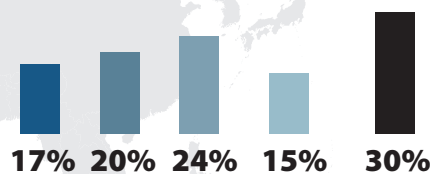
“Blockchaintechnologie heeft de obligatiemarkt veel voordelen te bieden”, zegt Xavier Leroy, senior financieringsmedewerker bij de Europese Investeringsbank. “Bij elke couponbetaling worden doorgaans vele dubbele berekeningen gemaakt door emittenten, beleggers en tussenpersonen, en elke betaling kan onderwerp zijn van langdurige discussies. Op een blockchain is dit hele proces transparant en veel sneller.”

De transactie volgt op drie eerdere baanbrekende blockchain-emissies van de Europese Investeringsbank: in 2021 de eerste digitale obligatie op een publieke blockchain, in 2022 de eerste digitale obligatie op een private blockchain, en eerder in 2023 de eerste digitale obligatie in Britse ponden.

EUROPA

AZIË

MIDDEN-OOSTEN EN AFRIKA

■ 2020 ■ 2021 ■ 2022 ■ 2023

■ **Klimaatobligaties/
duurzaamheidsobligaties
in 2023**

HET ACTIVITEITENPLAN VAN DE EIB-GROEP HOOGTEPUNTEN 2024-2026

- **Groene transitie en het herstel van Oekraïne**
- **Meer partnerschappen over de hele wereld**
- **Onderzoek en ontwikkeling op het gebied van technologie en energie**
- **Meer aandacht voor vaardigheden en scholing**
- **Meer digitalisering om bankpraktijken te moderniseren**
- **Geschatte totale omvang van de financieringsactiviteiten: € 95 miljard in 2024, € 93 miljard in 2025 en € 85 miljard in 2026**

Binnen de Europese Unie hebben we voor de periode 2024-2026 de volgende prioriteiten gesteld: de groene en digitale transities, de cohesieregio's en de landen die het zwaarst zijn getroffen door de invasie in Oekraïne, met inbegrip van de miljoenen Oekraïners die tijdens de oorlog in een ander land moeten wonen.

Buiten de Europese Unie zal EIB Global meer activiteiten ontplooiën om Oekraïne te helpen de oorlogsschade te herstellen, met behulp van het fonds EU voor Oekraïne en een bedrag van € 100 miljoen dat beschikbaar is voor technische bijstand. EIB Global zal wereldwijd meer partnerschappen aangaan om meer impact te genereren, en daarnaast investeren in digitale technologie, klimaatactie, energie, vervoer, onderzoek, gezondheidszorg en onderwijs.

Nu economische veiligheid en strategische onafhankelijkheid steeds belangrijker worden, zullen we sterk sturen op onderzoek en ontwikkeling op het gebied van technologie en energie. De Europese Investeringsbank gaat meer risico op zich nemen om de steun voor innovatieve sectoren en projecten met een hoge waarde te waarborgen. We verwachten in de periode 2023-2027 een bedrag van € 45 miljard te investeren in REPowerEU-projecten. Dit investeringsprogramma moet Europa onafhankelijk maken van olie en gas uit Rusland.

Het Europees Investeringsfonds, dat financiering biedt aan kleine en middelgrote ondernemingen en infrastructuuractiviteiten, zal de groene en digitale transities ondersteunen, waarbij meer aandacht zal komen te liggen op vaardigheden en scholing.

Onze adviesdiensten, die de markt voor opkomende technologieën ondersteunen en onze aanwas van nieuwe projecten versterken, zullen beter worden afgestemd op onze financiering, waardoor de Bank nieuwe activiteiten kan ontwikkelen.

De grote omvang van de financieringsactiviteiten van de EIB-Groep draagt bij aan stabilisering en groei van de balans. Naar verwachting zal het netto-balansoverschot van de Bank vanaf 2024 geleidelijk toenemen, mede als gevolg van de hoge rente.

De Bank spant zich in om efficiënter te werken en de financiering voor cliënten in kortere tijd te kunnen afhandelen. Daarom wordt onderzoek gedaan naar manieren om sneller en effectiever te worden. Digitalisering zal een belangrijk onderdeel van dit proces zijn.

De EIB-Groep verwacht dat de totale omvang van de financieringsactiviteiten in 2024 € 95 miljard zal bedragen, in 2025 € 93 miljard en in 2026 € 85 miljard. Deze hoge bedragen zullen ons in staat stellen de economie van de EU te versterken en de steeds grotere mondiale uitdagingen door klimaatverandering aan te pakken.

Lees het volledige Activiteitenplan voor 2024-2026 op
www.eib.org/en/publications

BESTUUR VAN DE ORGANISATIE

De EIB is zowel een EU-instelling die verantwoording aflegt aan de lidstaten als een bank die bij haar besluitvorming, bestuur en controles te werk gaat volgens de beste bancaire praktijken.

De Raad van Gouverneurs bestaat uit ministers van elk van de 27 lidstaten; doorgaans zijn dit de ministers van financiën. De gouverneurs bepalen het kredietbeleid van de Bank en verlenen eenmaal per jaar hun goedkeuring aan de jaarrekening. Zij nemen besluiten over kapitaalverhogingen en over de deelname van de Bank aan financieringsactiviteiten buiten de Europese Unie. Ook benoemen zij de leden van de Raad van Bewind, de Directie en het Comité ter controle van de boekhouding.

De Raad van Bewind neemt besluiten over de kredietverlening, de plaatsing van obligaties en andere financieringskwesties. De Raad komt in beginsel tien maal per jaar bijeen en ziet er op toe dat de Bank opereert in overeenstemming met de EU-verdragen, de eigen statuten van de Bank en de algemene richtlijnen afkomstig van de Raad van Gouverneurs. Er zijn 28 raadsleden; iedere lidstaat nomineert één lid en daarnaast benoemt de Europese Commissie eveneens één lid. Tevens zijn er 31 plaatsvervangende raadsleden. Ter verbreding van de vakinhoudelijke deskundigheid van de Raad van Bewind kunnen zes deskundigen worden benoemd die als adviseurs zonder stemrecht deelnemen aan de bijeenkomsten van de Raad. Tenzij in de statuten anders is bepaald, worden besluiten genomen met meerderheid van stemmen, in aanwezigheid van ten minste een derde van de stemgerechtigde leden en met een vertegenwoordiging van ten minste 50% van het geplaatst kapitaal. De voorzitter van de Raad is de president, die geen stemrecht heeft.

De Directie is het interne besluitvormingsorgaan van de Bank. De Directie ziet toe op de dagelijkse gang van zaken bij de Bank, bereidt de besluiten van de Raad van Bewind voor en zorgt ervoor dat deze worden uitgevoerd. Eens per week komt de Directie bijeen. De Directie werkt onder het gezag van de president en onder toezicht van de Raad van Bewind. De overige acht leden van de Directie zijn de vicepresidenten van de EIB. De leden worden benoemd voor een verlengbare periode van maximaal zes jaar en zijn uitsluitend verantwoording verschuldigd aan de Bank.

De Bank heeft een onafhankelijk **Comité ter controle van de boekhouding** dat rechtstreeks verantwoording aflegt aan de Raad van Gouverneurs. Het Comité is verantwoordelijk voor de controle van de financiële administratie van de EIB en de EIB-Groep. Ook moet het jaarlijks toetsen of de activiteiten van de EIB – en haar financiële administratie – op deugdelijke wijze worden uitgevoerd, en of de activiteiten van de Bank aan de beste bancaire praktijken voldoen. Het jaarverslag van het Comité over het boekjaar wordt ingediend bij de Raad van Gouverneurs, samen met de reactie hierop van de Directie. Het Comité bestaat uit zes leden, die worden benoemd voor een niet-verlengbare ambtstermijn van zes opeenvolgende boekjaren. Daarnaast mag de Raad van Gouverneurs drie waarnemers benoemen die het Comité bij specifiek taken ondersteunen.

**De Europese Investeringsbank is de klimaatbank van de EU.
Meer informatie over onze klimaatactiviteiten:
Klimaat en milieuduurzaamheid (www.eib.org/climate)**

**De Europese Investeringsbank steunt Oekraïne.
Meer weten?
De EIB steunt Oekraïne (www.eib.org/standwithUkraine)**

**Onze projecten maken een verschil in alle sectoren van de mondiale
economie. Uitgebreide informatie:
Alle projecten – financiering en mondiale impact wereldwijd
(www.eib.org/projects/all)**

EEN BLAUWDRIJK VOOR DUURZAAM LEVEN

OVERZICHT VAN ACTIVITEITEN 2023

Europese
Investeringsbank | Groep

pdf: ISBN 978-92-861-5632-8

NL 02/2024